



Zdravotně  
sociální fakulta  
Faculty of Health  
and Social Studies

Jihočeská univerzita  
v Českých Budějovicích  
University of South Bohemia  
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích  
Zdravotně sociální fakulta  
Katedra právních oborů , řízení a ekonomiky

## Bakalářská práce

# Vnímání sociálních dávek pro nizkopříjmové skupiny obyvatelstva českou veřejností

Vypracoval: Zdeněk Cajthaml  
Vedoucí práce: PhDr. Lenka Rosková

České Budějovice 2015

## **Abstrakt : Vnímání sociálních dávek pro nízkopříjmové skupiny obyvatelstva českou veřejností**

V bakalářské práci chci nejprve v krátkosti popsat podstatu sociálního zabezpečení v České republice. Co vlastně znamená pojem Sociální zabezpečení, co si pod ním představit, v jakých situacích může občanovi pomoci. Krátce zmíním principy sociálního zabezpečení, podle kterých funguje.

Sociální zabezpečení se skládá ze tří základních částí. Je to Sociální pojištění, Státní sociální podpora a Sociální péče. Základní rozdíl mezi nimi je v dále v textu vysvětlen. Já se budu zabývat především Státní sociální podporou, Sociální péčí a také Podporou v nezaměstnanosti. Ty řeší pomoc nízkopříjmovým skupinám obyvatel (rodin s nezaopatřenými dětmi, zdravotně postiženým , nezaměstnaným , lidem ve hmotné nouzi.)

V teoretické části tedy představím dávky, které do této oblasti patří , včetně Podpory v nezaměstnanosti. Právní předpisy, podmínky pro čerpání dávek , bližší vymezení , pro koho jsou dávky určeny.

Cílem práce je zmapovat současný systém dávek sociálního zabezpečení pro nízkopříjmové skupiny obyvatelstva , zjistit, co si veřejnost o dávkách myslí, jaké podstatné problémy vidí, jak a odkud je informována. Zaměřuji se na celé věkové rozmezí české veřejnosti, od mladých po nejstarší. Chtěl bych získat přehled o názorech veřejnosti podle zkoumaného vzorku ve svém výzkumu.

Pro výzkum jsem použil kvantitativní metodu dotazníkového šetření. Vzorkem respondentů byla laická i odborná veřejnost regionu, kde žiji - Příbram , Beroun a okolí. Z hlediska odborné veřejnosti se jednalo o zaměstnance odboru nepojistných sociálních dávek a další z krajské pobočky Úřadu práce Příbram a Úřadu práce Beroun. Ve výzkumném vzorku jsem chtěl mít i příjemce dávek.

Dotazník ve výzkumu měl celkem 13 otázek, 12 uzavřených, 1 otevřená.

Jedním z nejdiskutovanějších problémů současnosti je zneužívání sociálních dávek. Velmi mne zajímaly názory veřejnosti, takže jsem postavil své hypotézy právě na tomto tématu. Výsledky výzkumu ukázaly, že dávky sociálního zabezpečení jsou podle české

veřejnosti zneužívány. Shodla se na tom odborná i široká veřejnost, i když jsem názory obou skupin hodnotil odděleně a teprve pak je porovnával. Obě dvě hypotézy byly potvrzeny.

Klíčová slova : Dávky sociální péče, Hmotná nouze , Podpora v nezaměstnanosti,  
Státní sociální podpora, Životní a existenční minimum

## **Abstract: Perception of social benefits for low-income populations by Czech public**

In the bachelor thesis I would like to first shortly describe the nature of social security in the Czech Republic. What exactly means the term “social security”, what could you imagine under it and the situations in which the social security can help the citizen. I will brief mention the principles of social security schemes, under which it operates.

Social security consists of three basic parts. It means: social insurance, state social support and social care. The basic difference between them is explained below. In my thesis I will deal mainly with state social support, social care and unemployment benefits too. These supports help low-income population groups (families with dependent children, the disabled, the unemployed, and people in material need).

In the theoretical part I introduce the benefits which belong to this area, including unemployment benefits. Legislation, the conditions for drawing benefits, detailed specification for whom benefits are determined.

The aim of the thesis is to clarify the current system of social security benefits for low-income populations, to know what the public thinks about benefits, which substantial problems the public sees, how and where is it informed. I focus on the all age ranges of the Czech public. I would like to get an overview of public opinions by the sample examined in this research.

For my research I used a quantitative method survey. Sample respondents were general and specialized public of the region where I live - Příbram, Beroun and surroundings. The specialized public were union non-insurance and other social benefits employees from the regional branch of the Labour Office Příbram and Beroun Labour Office. In the survey sample, I wanted to have a beneficiary too.

The questionnaire in the research had a total of 13 questions, 12 closed, 1 open.

One of the most debated issues there is an abuse of social benefits. I am very interested in the views of the public, so I built my hypotheses on this topic.

The research results showed , that the social security benefits are, according to Czech public , misused. The specialized and general public reached an agreement about it , even though I evaluated the opinions of both groups separately and only after that I compared them to. Both of the two hypothesis were confirmed.

Key words: Social welfare benefits, material poverty, unemployment, State social support, subsistence and existence minimum

## **Prohlášení**

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury, uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě, fakultou, elektronickou cestou, ve veřejně přístupné části databáze STAG, provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích, na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce.

Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou, byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb., zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz, provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích 29.7. 2015

.....  
Zdeněk Cajthaml

## **Poděkování**

Chtěl bych poděkovat PhDr. Lence Roskové za cenné rady , trpělivost a pomoc při zpracovávání bakalářské práce a celé své rodině za podporu v průběhu studia na Jihočeské univerzitě.

## Obsah :

Úvod .....	11
1 Současný stav .....	12
Kapitola 1: Podstata sociálního zabezpečení .....	12
1.1 Koncepce sociálního zabezpečení v České republice .....	14
1.2 Systém sociálního pojištění .....	14
1.3 Systém státní sociální podpory .....	15
1.4 Systém sociální péče (pomoci) .....	15
Kapitola 2 : Jednotlivé systémy sociálního zabezpečení .....	18
2.1 Státní sociální podpora .....	18
2.2 Dávky SSP - obecné podmínky, vymezení jednotlivých dávek .....	20
2.2.1 Testované dávky .....	22
2.2.1.1 Přídavek na dítě .....	22
2.2.1.2 Příspěvek na bydlení .....	23
2.2.1.3 Porodné .....	25
2.2.2 Netestované dávky .....	25
2.2.2.1 Rodičovský příspěvek .....	25
2.2.2.2 Pohřebné .....	27



2.3 Organizace a řízení v systému Státní sociální podpory .....	27
2.3.1 Orgány SSP .....	27
2.4 Systém sociální péče .....	29
2.4.1 Základní charakteristika .....	29
2.4.2 Posuzování zdravotního stavu žadatele .....	30
2.4.3 Dávky systému sociální péče .....	31
2.4.3.1 Členění dávek sociální péče .....	31
2.4.3.2 Dávky pro zdravotně postižené osoby .....	31
2.4.3.3 Příspěvek na mobilitu .....	32
2.4.3.4 Příspěvek na zvláštní pomůcku .....	32
2.4.3.5 Stanovení výše příspěvku na zvláštní pomůcku .....	33
2.4.3.6 Průkaz osoby se zdravotním postižením .....	34
2.4.4 Dávky hmotné nouze .....	35
2.4.4.1 Příspěvek na živobytí .....	36
2.4.4.2 Doplatek na bydlení .....	36
2.4.4.3 Mimořádná okamžitá pomoc .....	37
2.5 Podpora v nezaměstnanosti .....	39
2.6 Shrnutí .....	42
3 Cíl práce a hypotézy .....	43
4 Metodika .....	45
4.1 Popis metodiky .....	45

4.2 Charakteristika souboru respondentů .....	46
5 Výsledky výzkumu .....	47
6 Diskuze .....	66
7 Závěr .....	70
8 Seznam zdrojů bakalářské práce .....	72
9 Přílohy .....	81

## Úvod

Proč jsem si vybral jako téma bakalářské práce právě Vnímání sociálních dávek pro osoby s nedostatečnými příjmy českou veřejností ?

Od 1.1. 2012 je sociální reformou sjednocena výplata dávek sociálního zabezpečení. Rozhodování o dávkách, administraci a výplatu provádí krajské pobočky Úřadu práce.

Smyslem a cílem bakalářské práce je, zmapovat současnou situaci v systému dávek sociálního zabezpečení a zjistit, jak veřejnost poskytování dávek vnímá a jak si uvědomuje práva a povinnosti ze systému vyplývající.

To znamená, v teoretické části popsat, co to sociální zabezpečení je, z jakých druhů dávek se skládá, jaká je legislativa v dané oblasti, komu jsou dávky určeny, podmínky nároku na dávky, způsob vyplácení dávek.

To vše bych rád podal srozumitelným způsobem , aby byla výsledná práce platným zdrojem informací, nejen pro odbornou veřejnost. Mohli by se do ní hypoteticky podívat i příjemci sociálních dávek a získat jasné informace o tom, na co mají nárok, jak dávku čerpat, kde najdou potřebné informace.

K teoretické části jsem připojil výzkum v terénu, v regionu Příbram , Beroun a okolí, kde žiji. Smyslem bylo získat cenné postřehy odborné i laické veřejnosti, které dotvořily celý profil bakalářské práce z praktického hlediska a potvrdily, nebo vyvrátily stanovené hypotézy.

Konečnou podobu a závěry práce mohou využít studenti různých typů škol se zdravotně sociálním zaměřením, jako zdroj informací nebo studijní pramen a odborná veřejnost regionu Příbramsko, zabývající se danou problematikou, jako zpětnou vazbu propagace změn v sociálním systému po 1.1. 2012.

# 1 Současný stav

## Kapitola 1 : Podstata sociálního zabezpečení

Abychom mohli pochopit celý systém, vysvětlíme si nejprve, co to sociální zabezpečení je, k čemu slouží, jak a podle čeho funguje. Poskytne nám to základní rámec pro vysvětlení další související problematiky, až se postupně dostaneme k jednotlivým oblastem sociálního zabezpečení a dávkám.

Hlavním subjektem je stát, který posiluje sociální jistoty občanů a udržení přiměřené životní úrovně ve všech životních situacích.

Sociální zabezpečení poskytuje lidem pomoc v následujících případech :

- nemoc
- nezaměstnanost
- zdravotní postižení a invalidita
- pracovní úrazy a nemoci z povolání
- stáří
- mateřství
- rodičovství
- úmrtí živitele.

Obecně existují tři základní přístupy k řešení problematiky sociálního zabezpečení :

a) Sociální zabezpečení je ponecháno na jednotlivci. Tato koncepce vychází z předpokladu, že se jednatel preventivně stará sám o sebe (získáváním majetku, vytvářením úspor, soukromým pojištěním), nebo za přispění rodiny. Tento princip se označuje jako tzv. princip subsidiarity v sociálním zabezpečení. (V. Kahoun , et al. , s. 24).<sup>(1)</sup>

b) Sociální zabezpečení může garantovat sám stát tím, že v rámci státní správy vytvoří státní orgán, prostřednictvím něhož poskytuje dávky, financované z daní.

Od 1.1. 2012 jsou takovými orgány krajské pobočky Úřadu práce.

c) Stát vytváří povinné zabezpečující nástroje, avšak rozhodující instituce jsou umístěny mezi státem a občanem (typickým příkladem tohoto přístupu je sociální pojištění, které je vedle organizační formy samosprávy charakteristické tím, že se občan (pojištěnec) svými příspěvky (pojistným) preventivně zabezpečuje a určuje rozsah vlastního zabezpečení - např. důchodovým pojištěním, nemocenským pojištěním , pojistným na veřejné a zdravotní pojištění.

## **1.1 Koncepce sociálního zabezpečení v České republice**

Na počátku 90. let byly v rámci transformace systému sociálního zabezpečení na systém sociální ochrany obyvatelstva zahájeny práce na vytvoření tří relativně autonomních, avšak vzájemně navazujících systémů.

Systémy se navzájem odlišují ve třech aspektech :

- jakou sociální situaci řeší
- jakým způsobem jsou dávky v jednotlivých systémech financovány
- jakým způsobem jsou systémy organizačně zabezpečeny

## **1.2 Systém sociálního pojištění**

Zde jsou řešeny především dlouhodobé a krátkodobé nepříznivé sociální situace, na něž se může občan předem připravit (pojistit) formou odložení své dnešní spotřeby.

Sociální situace, při nichž dochází ke ztrátě výdělku jako zdroje obživy a schopnosti si takový zdroj opatřit a které tím pádem vyžadují poskytování dlouhodobých dávek, jsou:

- stáří
- invalidita
- ovdovění a osiřené.

Sociální události, které vyvolávají životní situace s potřebou relativně krátkodobého zabezpečení , jsou :

- dočasná pracovní neschopnost k výkonu zaměstnání pro nemoc nebo úraz
- karanténa
- ošetřování člena rodiny, nebo ve stanovených případech péče o zdravé dítě, mladší deseti let
- těhotenství a mateřství
- ztráta zaměstnání.

Primárně je systém financován z pojistného na sociální zabezpečení, které platí, podle přesně stanovených podmínek , jak zaměstnanec, tak i zaměstnavatel a osoby samostatně výdělečně činné.

### **1.3 Systém státní sociální podpory**

Řešeny sociální situace, které společnost , na základě určité shody, uznává za zřetele hodné, zejména tam, kde je vhodné a účelné podpořit rodinu , zejména rodinu s dětmi. Je uplatňován princip státem organizované solidarity, distribuce dávek probíhá v následujících dvou směrech :

- od bezdětných rodin k rodinám s dětmi
- od vysokopříjmových rodin k rodinám nízkopříjmovým

Tomu odpovídají dva základní typy dávek, které jsou k tomuto účelu v rámci systému státní sociální podpory užívány.

První typ dávek vychází z univerzálního nárokového příjmu dítěte (Rodičovský příspěvek, případně Pohřebné).

Druhým typem dávek jsou příspěvky, stanovené na základě testování skutečné celkové příjmové situace rodiny. Jedná se o přerozdělování ve prospěch rodin s nízkým příjmem (v systému státní sociální podpory např. Příklad na dítě, Příspěvek na bydlení, Porodné).

Primárním zdrojem financování systému jsou daně, tedy státní rozpočet.

### **1.4 Systém sociální péče (pomoci)**

Řešeny obtížné sociální situace stavu hmotné a sociální nouze, které občan není schopen řešit sám, nebo s pomocí vlastní rodiny.

Jedním ze základních cílů je zabránit propadu do trvalé sociální závislosti. Jedná se především o pomoc aktivizující, která by měla vést k dosažení způsobilosti, vést soběstačný život ve společnosti.

Posláním systému sociální pomoci je , řešit následující situace :

- práva občana jsou ohrožena
- občan je ve hmotné nebo sociální nouzi a není schopen zabezpečit svoje potřeby vlastními silami
- tyto situace hrozí.

Obecně lze sociální péči, resp. pomoc, definovat jako pomoc, poskytovanou státem, nebo jiným subjektem, osobám, nacházejícím se ve stavu nouze, za účelem uspokojení jejich potřeb v nezbytném rozsahu (V. Kahoun, et al., s. 327.)<sup>(2)</sup>

Sociální pomoc je v současné době poskytována ve dvou základních formách :

- sociální služby (poskytovateli jsou vesměs nestátní neziskové organizace, obce a kraje)
- sociálně - právní ochrana a dávky sociální pomoci (poskytuje stát, prostřednictvím krajských poboček Úřadu práce)

Jednotlivé formy sociální pomoci jsou financovány z veřejných zdrojů, tj. ze státního rozpočtu a z rozpočtů územně samosprávných celků. V případě sociálních služeb se jedná o vícezdrojové financování, na němž se u zákonem vymezených sociálních služeb formou úhrady podílí i jejich uživatel.

Sociální pomoc odráží skutečnost, že se občan dostal do situace, kdy není v jeho silách sám se zaopatřit, není sociálně pojištěn a nesplnil podmínky vzniku nároku na státní zaopatření. Sociální pomoc je, narozdíl od pojištění, podmíněna chudobou, (sociální nouzí), kdy občanovi nemůže pomoci ani rodina.

Státní sociální podporu a systém sociální péče , kde je pomoc určena rodinám s nižšími příjmy , pro zabezpečení dětí , případně pro pomoc lidem , kteří se z různých důvodů ocitli v sociální nouzi (nezaměstnaní , bezdomovci, další lidé, žijící v sociálně vyloučených lokalitách, zdravotně postižení, senioři) , označujeme jako nepojistné sociální systémy. Vychází z principů sociální solidarity. Na situace , kdy je poskytována



pomoc , se v těchto případech nelze vždy připravit. To je hlavní rozdíl mezi jednotlivými systémy sociálního zabezpečení.

Nutno ještě uvést , že zaměstnanci správních orgánů, spravující agendu dávek a rozhodující o dávkách, musí zachovávat mlčenlivost o osobních údajích a skutečnostech, které se v souvislosti s výkonem své práce dozví , a to i po skončení pracovněprávního vztahu.

## Kapitola 2 : Jednotlivé systémy sociálního zabezpečení

### 2.1 Státní sociální podpora (dále jen SSP)

Jde o ucelený systém peněžitých dávek, určených k podpoře osob v obtížné sociální situaci, především nízkopříjmových rodin s nezaopatřenými dětmi. Ze systému je v současnosti poskytováno celkem pět dávek.

Podmínkou nároku na některé dávky je nedostatečný příjem oprávněné osoby nebo společně posuzovaných osob, který se pro účely trvání nároku pravidelně zjišťuje.

Z tohoto hlediska členíme dávky SSP na tzv.:

- testované dávky : Přídavek na dítě, Příspěvek na bydlení, Porodné.

(pro zjištění nároku se sleduje a testuje příjem oprávněné osoby, příp. osob s ní společně posuzovaných. To jsou osoby, které trvale žijí s oprávněnou osobou ve společné domácnosti a společně uhrazují náklady na své potřeby.

- netestované dávky : Rodičovský příspěvek, Pohřebné, (u těch se výše příjmu nesleduje).

Dávky dále členíme podle pravidelnosti jejich výplaty. Rozdělujeme dávky jednorázové : Porodné, Pohřebné a pravidelně se opakující : Přídavek na dítě, Příspěvek na bydlení, Rodičovský příspěvek).

Se sociální reformou, po 1. lednu 2012, přešla pod Úřady práce veškerá agenda SSP, včetně dávek.

Agendu dávek SSP upravuje zákon č. 117/ 1995 Sb., o Státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

Dávky SSP náleží, při splnění stanovených podmínek, fyzickým osobám, které :

- jsou v ČR hlášeny k trvalému pobytu, pokud jde o české občany
- mají na území ČR trvalý pobyt, pokud jde o cizí státní příslušníky (zároveň mají na území České republiky bydliště).

Příjem, důležitý pro přiznání některé z testovaných dávek, se označuje jako rozhodný příjem. Vypočítává se jako měsíční průměr čistých příjmů rodiny , tedy oprávněné

osoby , případně osob společně posuzovaných. Tvoří jej započitatelné příjmy, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob.

Doba, za kterou se rozhodný příjem zjišťuje, je rozhodným obdobím. Může jít o kalendářní rok, předcházející roku, do něhož spadá počátek období od 1. října do 30. září následujícího roku, v němž je třeba příjem prokázat - např. u Přídavku na dítě.

U Příspěvků na bydlení se jedná o kalendářní čtvrtletí, předcházející čtvrtletí, na které se nárok na výplatu dávky prokazuje.

U Porodného je to kalendářní čtvrtletí , předcházející čtvrtletí , ve kterém se dítě , nebo děti narodilo.

Jedním ze zásadních pojmů, důležitých pro nárok na dávky SSP, je pojem nezaopatřené dítě.

Za nezaopatřené se považuje dítě do skončení povinné školní docházky a poté, pokud :

- se soustavně připravuje na budoucí povolání studiem na střední nebo vysoké škole
- nemůže se připravovat na budoucí povolání pro nemoc nebo úraz, ani vykonávat výdělečnou činnost
- z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopno vykonávat soustavnou výdělečnou činnost. Nejdéle je považováno za nezaopatřené do dovršení 26. roku věku. (zákon č. 117/1995 Sb., § 11.)<sup>(3)</sup>

Nezaopatřeným dítětem je také dítě , které je evidováno na Úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání , maximálně však do věku 18 let.

Důležitou částkou pro systém SSP je životní a existenční minimum. Životní minimum je minimální hranice peněžních příjmů fyzické osoby, k zajištění její výživy a ostatních základních životních potřeb. (zák. č. 110/2006 Sb. § 1) <sup>(4)</sup>

Existenční minimum je minimální hranice příjmů osob, která se považuje za nezbytnou k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb, na úrovni umožňující přežití. (zák. č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, § 1.)<sup>(5)</sup>

Částka životního a existenčního minima hraje v systému SSP důležitou roli, hlavně u testovaných dávek, kde se promítá do podmínek nároku. Především se posuzuje, zda příjmy oprávněné osoby a společně posuzovaných osob, dosahují částek životního a existenčního minima . Od toho se odvíjí nárok na dávky.

U jednotlivce činí životní minimum měsíčně částku 3 410 Kč. U osob společně posuzovaných, jsou částky odstupňované podle pořadí a věku. Nejprve se posuzují osoby, které nejsou nezaopatřené a poté osoby, které jsou nezaopatřené. Řadíme podle věku, od nejstarší po nejmladší. Takto vymezeným osobám přiřazuje zákon měsíčně rozdílné částky životního minima :

- osobě posuzované jako první v pořadí, bez ohledu na to, zda je nebo není nezaopatřená 3 140 Kč
- osobě posuzované jako druhá nebo další v pořadí, která není nezaopatřeným dítětem 2 830 Kč
- pro nezaopatřené dítě ve věku do šesti let : 1 740 Kč
- pro nezaopatřené dítě od 6 do 15 let : 2 140 Kč
- pro nezaopatřené dítě ve věku 15 - 26 let (např. student) : 2 450 Kč

(částky stanovené po zvýšení minima od 1.1. 2012.) (<http://www.mpsv.cz/cs/11852>).<sup>(6)</sup>

Společně se pro účely zákona č. 110/2006 Sb. posuzují tyto osoby :

- rodiče a nezletilé nezaopatřené děti
- manželé , partneři
- rodiče a nezletilé děti, které nejsou nezaopatřené, (už si vydělávají)
- rodiče a zletilé děti , pokud tyto děti užívají byt společně s rodiči.
- jiné osoby , které společně užívají byt , pokud písemně neprohlásí , že spolu trvale nežijí a neuhrazují náklady na své potřeby.

Výše existenčního minima je stanovena na 2 200 Kč, opět po zvýšení od 1.1.2012. (<http://www.mpsv.cz/cs/11852>).<sup>(7)</sup>

## **2.2 Dávky SSP - obecné podmínky, vymezení jednotlivých dávek**

Zákon rozlišuje dva základní pojmy - nárok na dávku a nárok na výplatu dávky. Nárok na dávku vzniká okamžikem splnění zákonem předepsaných podmínek. Proto jsou dávky SSP označovány jako dávky nárokové, (obligatorní) - při splnění zákonem stanovených podmínek , jsou automaticky přiznány a vypláceny.

Opakem jsou dávky nenárokové, (fakultativní) , zde záleží na úvaze správního orgánu jestli dávku přizná nebo ne . Přitom je také oprávněn zkoumat příjmové, majetkové a celkově sociální poměry občana.

U jednorázových dávek zaniká nárok, pokud nebyl uplatněn ve lhůtě jednoho roku, daného od zákonem určeného okamžiku , (porodné - dnem narození dítěte , nebo dnem převzetí dítěte do péče osobou , nahrazující péči rodičů, pohřebné - dnem pohřbení dané osoby).

Ke vzniku nároku na výplatu dávky je třeba podat Žádost o přiznání dávky, u příslušného orgánu (krajská pobočka Úřadu práce).

U opakujících se dávek zaniká nárok na výplatu dávky uplynutím lhůty tří měsíců, ode dne, od kterého dávka nebo její část náleží.

Opakující se dávky se vyplácejí měsíčně zpětně , po uplynutí kalendářního měsíce, za který náleží, nejpozději do konce měsíce následujícího (např. Příspěvek na bydlení za měsíc leden bude vyplacen v únoru.)

Jednorázové dávky se vyplácejí nejpozději do konce kalendářního měsíce , následujícího po měsíci, v němž byla dávka přiznána.

Příjemcem dávky je zpravidla oprávněná osoba - má nárok na vyplacení dávek, protože splnila zákonné podmínky pro vyplacení.

Místo oprávněné osoby může být příjemcem dávky její zákonný zástupce, (např. rodič), nebo opatrovník. Krajská pobočka Úřadu práce může ustanovit také zvláštního příjemce dávky. Hlavně tehdy, když příjemce nemůže dávku pobírat, kvůli špatnému zdravotnímu stavu , hrozí mu ztráta bydlení , nebo mu byl ustanoven zmíněný opatrovník.

Rozlišujeme subjektivní a objektivní odpovědnost příjemců dávek. Subjektivní odpovědnost vyžaduje ke svému vzniku zavinění, objektivní odpovědnost vzniká bez ohledu na zavinění konkrétní osoby.

Předpoklady vzniku subjektivní odpovědnosti jsou :

- protiprávní jednání, spočívající v porušení právní zákonné povinnosti, (přijetí přeplatku, které neoznámím)
- následek protiprávního jednání, v podobě způsobené škody, nebo hrozby vzniku škody

(rozdíl výše dávky vyplacené a skutečně náležející)

- příčinná souvislost, (kauzální nexus), mezi porušením povinnosti a škodou

(škoda je výsledkem protiprávního jednání odpovědného člověka)

- zavinění, minimálně ve formě nedbalosti nevědomé.

(Nedbalost nevědomá - osoba nevěděla, že přijetím přeplatku může způsobit škodu, i když to, vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům, vědět měla a mohla. ([www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/zavineni-trestneho-cinu/](http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/zavineni-trestneho-cinu/)).<sup>(8)</sup>)

Ke vzniku objektivní odpovědnosti postačí první tři výše uvedené podmínky, zavinění se v první fázi nezkoumá a není třeba ho prokazovat.

Příkladem objektivní odpovědnosti v SSP je odpovědnost za přeplatek na rodičovském příspěvku.

## **2.2.1 Testované dávky**

### **2.2.1.1 Přídavek na dítě**

Jde o nárok nezaopatřeného dítěte. Podmínkou vzniku nároku na dávku je, že rozhodný příjem rodiny nepřesahuje součin částky životního minima rodiny a koeficientu 2,40.

Jeho výše je stanovena absolutní částkou a za kalendářní měsíc činí :

- 500 Kč pro nezaopatřené dítě do 6 let věku

- 610 Kč pro nezaopatřené dítě od 6 do 15 let věku

- 700 Kč pro nezaopatřené dítě od 15 let nejdéle do dosažení 26. roku věku

(<http://www.mpsv.cz/cs/2>)<sup>(9)</sup>.

Dokud je nezaopatřené dítě nezletilé, vyplácí se přídavek jeho zákonným zástupcům, (zpravidla rodičům). Po dosažení zletilosti se dávka vyplácí přímo dítěti, pokud jsou nadále splněny podmínky nároku na výplatu, hlavně nezaopatřenost dítěte, počínaje měsícem, následujícím po měsíci, v němž dítě dovršilo zletilosti.

### 2.2.1.2 Příspěvek na bydlení

Nárok na tuto dávku má vlastník domu nebo nájemce bytu nebo nemovitosti, v níž se byt nachází, jestliže je v domě nebo bytě hlášen k trvalému pobytu.

Zároveň jeho náklady na bydlení přesahují částku součinu rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30, ( v Praze koeficientu 0, 35) a součin rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0, 30, (v Praze koeficientu 0, 35) , není vyšší, než tzv. normativní náklady na bydlení. To jsou průměrné měsíční náklady na bydlení , které se stanovují podle počtu obyvatel obce a členů domácnosti.)

Výše Příspěvku na bydlení se stanoví jako rozdíl mezi skutečnými náklady na bydlení nebo normativními náklady na bydlení a násobkem rozhodného příjmu rodiny s koeficientem 0, 30, (v Praze 0, 35) , za předcházející kalendářní čtvrtletí.

**Tabulka 1 : Výše částek normativních nákladů na bydlení pro období od 1. 1. 2015 do 31. 12. 2015 , podle § 26 odst. 1 písm. a) a b), zák. č 117/1995 Sb. o SSP** ([http://www.portal.mpsv.cz/soc/ssp/obcane/prisp\\_na\\_bydleni/](http://www.portal.mpsv.cz/soc/ssp/obcane/prisp_na_bydleni/)).<sup>(10)</sup>

a. bydlení v bytech užívaných na základě nájemní smlouvy

Počet osob v rodině	Normativní náklady na bydlení pro nájemní byty platné od 1. 1. 2015 do 31. 12. 2015 podle počtu obyvatel obce v Kč měsíčně				
	Praha	více než 100 000	50 000 - 99 999	10 000 - 49 999	do 9 999
jedna	7 623	6 052	5 767	4 913	4 730
dvě	10 957	8 807	8 417	7 249	6 998
tři	14 903	12 092	11 581	10 053	9 726
čtyři a více	18 674	15 283	14 668	12 825	12 430

b. v družstevních bytech a bytech vlastníků

Počet osob v rodině	Normativní náklady na bydlení pro družstevní byty a byty vlastníků platné od 1. 1. 2015 do 31. 12. 2015 podle počtu obyvatel obce v Kč měsíčně				
	Praha	více než 100 000	50 000 - 99 999	10 000 - 49 999	do 9 999
jedna	4 409	4 409	4 409	4 409	4 409
dvě	6 588	6 588	6 588	6 588	6 588
tři	9 159	9 159	9 159	9 159	9 159
čtyři a více	11 676	11 676	11 676	11 676	11 676

Náklady na bydlení jsou reálné náklady oprávněných osob, vzniklé provozem a užíváním bytu.

Tvoří je :

- u bytů nájemních, nájemné a náklady , spojené s užíváním bytu
- u družstevních bytů a bytů ve vlastnictví, tzv. srovnatelné náklady, (zahrnují povinné platby do společného fondu).
- náklady, spojené s provozem - plyn, elektřina, vodné a stočné, odvoz odpadu, centrální vytápění a pevná paliva.

Pro podání žádosti o dávku a vyplacení dávky je důležité prokázat příslušnému Úřadu práce uhrazení nákladů na bydlení v předchozím kalendářním čtvrtletí.

Příspěvek na bydlení může rodina pobírat maximálně 84 měsíců v 10 po sobě jdoucích letech (7 let z 10). Je dávkou , o kterou je možno požádat i zpětně, ve lhůtě tří měsíců. (<http://www.nasepenize.cz/prispevek-na-bydleni-v-roce-2013-vzroste-o-vic-jak-tisicovku-kdo-ma-narok-11130/>).<sup>(11)</sup>



### **2.2.1.3 Porodné**

Porodné je jednorázová dávka, poskytovaná v závislosti na výši příjmu , kterou se rodině s nízkými příjmy přispívá na náklady související s narozením prvního nebo druhého živého dítěte.

Náleží ženě , která porodila své první nebo druhé dítě. Jestliže žena , která dítě porodila, zemřela , splnila podmínky nároku na porodné a dávka jí nebyla vyplacena , má na porodné nárok otec dítěte.

Nárok na porodné je vázán na stanovenou hranici příjmů v rodině , která v kalendářním čtvrtletí , předcházejícímu čtvrtletí , ve kterém se dítě narodilo , musí být nižší než 2,7 násobek životního minima rodiny.

Nárok má rovněž ten, kdo převzal dítě mladší jednoho roku do trvalé péče, nahrazující péči rodičů , se stejnými podmínkami.

Porodné náleží v rodině pouze dvakrát , buď na první nebo druhé živě narozené dítě , nebo na první nebo druhé dítě převzaté do trvalé péče, nahrazující péči rodičů. Nárok vzniká dnem porodu dítěte. Je stanoveno pevnou částkou 13 000 Kč na první dítě a 10 000 Kč na druhé dítě. (<http://portal.mpsv.cz/soc/ssp/obcane/porodne/>).<sup>(12)</sup>

## **2.2.2 Netestované dávky**

### **2.2.2.1 Rodičovský příspěvek**

Jedna z klíčových dávek SSP. Jde o nárok rodiče, který celý měsíc osobně, celodenně a řádně pečuje o nejmladší dítě v rodině. Rodič může příspěvek pobírat nejdéle do čtyř let věku dítěte a maximálně do výše 220 000 Kč. Pro nárok na příspěvek se nezkoumá příjem, avšak ten může být pro stanovení výše příspěvku rozhodující.

Pro stanovení nároku a výše příspěvku je rozhodující výše denního vyměřovacího základu pro stanovení peněžité pomoci v mateřství , nebo nemocenské , v souvislosti

s porodem , případně převzetím dítěte podle zákona o nemocenském pojištění , č. 187/2006 Sb. , ve znění pozdějších předpisů.

Pokud jednomu z rodičů lze stanovit, k datu narození nejmladšího dítěte, 70% třicetinásobku denního vyměřovacího základu , může si volit výši a délku pobírání Rodičovského příspěvku. (dále viz tabulka 2).

### **Tabulka 2: Rodičovský příspěvek - změny od 1.1. 2012**

(<http://www.nasepenize.cz/rodicovsky-prispevek-zmeny-od-1-1-2012-10211/>)<sup>(13)</sup>

<b>Částka 70% 30 násobku denního vyměřovacího základu</b>	<b>Možnost volby</b>	<b>Měsíční výše rodičovského příspěvku</b>	<b>Limit</b>
je vyšší než 7600,- Kč	ANO	až do výše 11 500,- Kč, avšak vždy maximálně ve výši stanoveného násobku denního vyměřovacího základu	celková částka 220 000,- Kč, kterou lze čerpat maximálně do 4 let věku dítěte
nižší nebo rovno 7 600,- Kč	ANO	nejvýše 7600 ,- Kč	celková částka 220 000,- Kč, kterou lze čerpat maximálně do 4 let věku dítěte
nelze stanovit (není nárok na peněžitou pomoc v mateřství)	NE	pevně stanovená částka 7 600,- Kč, od narození do 9 měsíců věku dítěte a následně 3 800,- Kč do 4 let věku dítěte	pevně stanovená částka, celkem 216 600,- Kč

Volbu výše Rodičovského příspěvku je oprávněn provést ten rodič , který uplatnil nárok . Měnit tuto volbu lze jedenkrát za tři měsíce. To platí i v případě, že došlo u příspěvku ke změně oprávněné osoby.

Podmínka trvalého pobytu a bydliště na území České republiky musí být splněna u oprávněné osoby a u dítěte, zakládajícího nárok na Rodičovský příspěvek.

Když se v rodině narodí další dítě , nárok na Rodičovský příspěvek na starší dítě zaniká.

### **2.2.2.2 Pohřebné**

Nárok na dávku má osoba, která vypravila pohřeb :

- dítěti, které bylo ke dni smrti nezaopatřené
  - osobě, která byla ke dni smrti rodičem nezaopatřeného dítěte,
- pokud zemřelé dítě nebo zemřelý rodič dítěte měli trvalý pobyt na území České republiky.

Nárok na dávku vzniká dnem pohřbení. Pohřebné, je také jednorázovou dávkou, činí 5 000 Kč.

(zák.č. 117/1995 Sb. o státní sociální podpoře, § 47).<sup>(14)</sup>

## **2.3 Organizace a řízení v systému Státní sociální podpory**

### **2.3.1 Orgány SSP**

Vrcholným orgánem, spravujícím a řídícím celý systém, je Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, (dále jen MPSV ČR.) K věcně příslušným orgánům SSP, tedy orgánům, příslušným projednávat problematiku dávek a rozhodovat v prvním stupni, patří především krajské pobočky Úřadu práce, (dále jen krajské pobočky ÚP).

Místní příslušnost ÚP pro podání žádosti a přiznání dávky se řídí místem, kde je oprávněná osoba hlášena k trvalému pobytu.

Řízení je upraveno zákonem č. 117/1995 Sb., o Státní sociální podpoře a obecnou procesní normou pro správní řízení, kterou je zákon č. 500/2004 Sb., (Správní řád).

Účelem řízení v SSP je rozhodnout o nároku na dávku v určité výši a o nároku na její výplatu.

Řízení o přiznání dávky se zahajuje na návrh, v podobě písemné žádosti oprávněné osoby. Žádost je nezbytnou podmínkou nároku na výplatu dávky. Tato zásada je platná pro celý systém dávek v sociálním zabezpečení. Zásadu označujeme jako zásadu dispozitivity .

Žádost lze podat nejdříve 60 dní před dnem, od kterého oprávněná osoba o dávku SSP žádá.

Řízení o změně výše již přiznané dávky, odnětí dávky nebo zastavení výplaty, se zahajuje buď na návrh oprávněné osoby, nebo z moci úřední, (zásada oficiality) , krajskou pobočkou ÚP.

Výsledkem provedeného řízení je rozhodnutí , které se vydává pouze v zákonem stanovených případech . Jde o situace sporu o nárok na dávku , o výši dávky nebo trvání výplaty dávky. Proti rozhodnutí je možné podat odvolání, a to ve lhůtě patnácti dnů, ode dne doručení písemného vyhotovení rozhodnutí do vlastních rukou účastníka řízení. Odvolání se podává prostřednictvím ÚP , který napadené rozhodnutí vydal.

Rozhodnutí přezkoumává a o odvolání rozhoduje, v souladu se zásadou dvouinstančnosti, (řízení probíhá ve dvou stupních), správního řízení, MPSV.

Ve všech ostatních případech, tj. tehdy, pokud není o dávku, její výši a trvání sporu, ÚP nevydává rozhodnutí, ale doručuje žadateli písemné oznámení .

Proti oznámení lze podat námitky ve lhůtě 30 dnů ode dne výplaty dávky, (u jednorázových dávek), nebo ode dne výplaty první splátky dávky po jejím přiznání, (u pravidelně se opakujících dávek). Námitky lze podat písemně u příslušné krajské pobočky ÚP. Ta je povinna, do třiceti dnů ode dne doručení námitek vydat rozhodnutí o dávce.

Rozhodnutí podléhají soudnímu přezkumu, v rámci správního soudnictví, dle zákona č. 150/2002 Sb., Soudní řád správní.

Jestliže byly vyčerpány všechny řádné opravné prostředky, lze pravomocné rozhodnutí o dávce napadnout žalobou, podanou ke Krajskému správnímu soudu, v jehož obvodu má oprávněný bydliště, ve lhůtě dvou měsíců od doručení písemného rozhodnutí o odvolání. Rozhodnutí v tom případě přezkoumává a o žalobě rozhoduje Nejvyšší správní soud. Do jednoho roku od obdržení rozhodnutí lze podat podnět k provedení přezkumného řízení k Ministerstvu práce a sociálních věcí.

## **2.4 Systém sociální péče**

### **2.4.1 Základní charakteristika**

Další z uvedených tří pilířů sociálního zabezpečení v ČR. Nároky na dávky a služby sociální péče jsou vázány výhradně na trvalý pobyt na území ČR.

Subjekty, které poskytují sociální péči ve formě dávek a služeb, jsou orgány veřejné správy. Konkrétně mezi ně patří :

- MPSV ČR, (řídící, koordinační a kontrolní činnost)
- kraje a krajské úřady, (zákon č. 129/2000 Sb. o krajích, ve znění pozdějších předpisů)
- obce, obecní úřady, pověřené obecní úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností, (zákon č. 128/2000 Sb. o obcích)
- okresní správy sociálního zabezpečení, (dále jen OSSZ) , pokud jde mimo jiné o posuzování zdravotního stavu
- subjekty soukromého práva, (fyzické a právnické osoby).

Řízení o přiznání dávky se zahajuje na návrh, podáním písemné žádosti o dávku, oprávněnou osobou.

Je zahájeno dnem, kdy podání dojde orgánu, příslušnému ve věci rozhodnout.

Pokud jde o lhůty, v jednoduchých věcech rozhodne správní orgán bezodkladně, v ostatních případech do 30 dnů od zahájení řízení a ve zvláště složitých případech nejdéle do 60 dnů.

Proti rozhodnutí správního orgánu o dávce sociální péče má účastník právo opět podat písemné odvolání, jako řádný opravný prostředek, do 15 dnů ode dne oznámení rozhodnutí. Odvolání se podává u správního orgánu, který napadené rozhodnutí vydal (krajská pobočka ÚP). Tento orgán může o odvolání sám v plném rozsahu rozhodnout a změnit nebo zrušit rozhodnutí, které vydal v prvním stupni řízení, pokud tím plně vyhoví odvolání (zák. č. 500/2004 Sb., Správní řád, § 87).<sup>(15)</sup> Jde o tzv. autoremeduru. Pokud tak neučiní, musí nejpozději do 30 dnů od podání odvolání předložit věc odvolacímu orgánu. Odvolacím orgánem je i zde MPSV, jako nadřízený správní orgán.

#### **2.4.2 Posuzování zdravotního stavu žadatele**

Jedná se o další důležitý proces v problematice dávek sociální pomoci, hlavně u těch dávek, kde je zdravotní stav žadatele důležitý pro rozhodnutí o přiznání nebo nepřiznání dávky. Posuzování zdravotního stavu fyzických osob, zahrnuje :

- posuzování dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu (takový zdravotní stav, který podle lékařů trvá nebo má trvat déle než jeden rok a podstatně omezuje fyzické a smyslové schopnosti člověka.)
- určování stupně zdravotního postižení
- určování stupně závislosti na péči jiné fyzické osoby (pro účely Příspěvků na péči)
- posuzování, zda si fyzická osoba může zvýšit, vzhledem ke svému zdravotnímu stavu, svůj příjem vlastní prací, pro účely zjištění stavu hmotné nouze.

V uvedených případech, posuzují zdravotní stav OSSZ, prostřednictvím svých lékařských posudkových komisí. Po dobu posuzování zdravotního stavu žadatele se řízení o dávce přerušuje.

Výsledkem řízení je vydání posudku, který je podkladem pro vydání správního rozhodnutí, o přiznání nebo nepřiznání příslušné dávky. Rozhodnutí vydávají krajské pobočky Úřadu práce.

Pokud fyzická osoba nesouhlasí s výsledkem posuzování, může podat odvolání teprve proti rozhodnutí o dávce, vydanému na základě posudku. V rámci odvolacího řízení bude

znovu posuzován zdravotní stav odvolatele. Nový revizní posudek pro účely vydání rozhodnutí o odvolání vypracovávají příslušné posudkové komise MPSV ČR.

### **2.4.3 Dávky systému sociální péče**

#### **2.4.3.1 Členění dávek sociální péče**

Dávky sociální péče lze členit do těchto tří skupin :

- dávky pro osoby zdravotně postižené, (zákon č. 329/2011 Sb. a jeho prováděcí vyhláška č. 388/2011 Sb.)

Patří sem :

Příspěvek na mobilitu , Příspěvek na zvláštní pomůcku

- dávky systému hmotné nouze, (zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci ve hmotné nouzi, případně zákon č. 366/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb.)

Patří sem :

Příspěvek na živobytí, Doplatek na bydlení, Mimořádná okamžitá pomoc

- Příspěvek na péči, (zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů). (V. Kahoun , et al., str. 342.)<sup>(16)</sup>

#### **2.4.3.2 Dávky pro zdravotně postižené osoby**

Nárok na příspěvek na mobilitu, na příspěvek na zvláštní pomůcku a na průkaz osoby se zdravotním postižením má podle zákona :

- osoba, která je na území ČR hlášena k trvalému pobytu, nebo která má na území ČR trvalý pobyt

- osoba, které byla udělena mezinárodní ochrana, formou azylu,<sup>(17)</sup> nebo doplňkové ochrany<sup>(18)</sup>
- cizinec, bez trvalého pobytu na území ČR . Tento nárok mu zaručuje mezinárodní smlouva, jako součást právního řádu ČR.
- občan členského státu Evr. unie, pokud je hlášen na území ČR k pobytu, po dobu delší než 3 měsíce
- rodinný příslušník občana členského státu Evr. unie, pokud je hlášen na území ČR k pobytu, po dobu delší než 3 měsíce (zák. č. 329/2011 Sb., § 3).<sup>(19)</sup> 1

### 2.4.3.3 Příspěvek na mobilitu

Nárok na příspěvek má osoba starší jednoho roku, která není schopna zvládat základní životní potřeby v oblasti mobility nebo orientace. Opakovaně se v kalendářním měsíci za úhradu dopravuje, nebo je dopravována a nejsou jí poskytovány pobytové sociální služby, podle zákona o soc. službách , č. 108/2006 Sb. Jedná se tedy o opakovanou a nárokovou dávku.

Podmínky nároku na příspěvek na mobilitu, s výjimkou podmínky opakovaného dopravování za úhradu , musí být splněny po celý kalendářní měsíc. Měsíční výše příspěvku na mobilitu je 400 Kč.

### 2.4.3.4. Příspěvek na zvláštní pomůcku

Nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku má osoba :

- s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí, (např. na příspěvek k zakoupení automobilu)
- s těžkým sluchovým postižením

17) Azyl - opatření, které plní humanitární účely, s cílem ochránit cizince před pronásledováním státními orgány jeho země z nejrůznějších důvodů (náboženských, politických).

18) Doplňková ochrana - Cizinec, který získal doplňkovou ochranu, je zákonem označen jako osoba požívající doplňkové ochrany. Důvodem pro udělení doplňkové ochrany je podle zákona zjištění, že cizinci hrozí reálné nebezpečí vážné újmy v případě návratu do země svého občanství (nebo do země posledního trvalého pobytu, kvůli kterému takový cizinec nechce nebo nemůže využít ochrany domovského státu.

Vážnou újmu může být např. trest smrti, poprava, mučení, nelidské a ponižující zacházení.



- s těžkým zrakovým postižením, charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu
- s těžkou nebo hlubokou mentální retardací, charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu

Zvláštní pomůcka usnadní sebeobsahu, vzdělávání , přípravu na budoucí povolání, realizaci pracovního uplatnění , kontakt s okolím. Příspěvek se poskytuje na zvláštní pomůcku v základním provedení. Je to opakující se , nároková dávka.

#### **2.4.3.5 Stanovení výše příspěvku na zvláštní pomůcku**

Na pořízení zvláštní pomůcky, jejíž cena je nižší než 24 000 Kč, se Příspěvek na zvláštní pomůcku poskytne v případě, pokud je příjem osoby a osob s ní společně posuzovaných nižší, než osminásobek životního minima jednotlivce, nebo společně posuzovaných osob. Je to tedy testovaná dávka.

Výše příspěvku na zvláštní pomůcku se stanoví tak, aby spoluúčast osoby činila 10% z předpokládané, nebo již zaplacené ceny zvláštní pomůcky, nejméně však 1 000 Kč.

U pomůcky , kde je cena vyšší než 24 000 Kč , je poměr spoluúčasti dané osoby na ceně také 10 %. Maximální výše příspěvku je 400 000 Kč. Zde se příjem již nezjišťuje.

Součet vyplacených příspěvků nesmí v době 60 kalendářních měsíců po sobě jdoucích přesáhnout částku 800 000 Kč.

Rozhodným obdobím, za které se zjišťuje příjem, je kalendářní čtvrtletí, předcházející měsíci, ve kterém byla podána žádost o příspěvek.

Příjem se stanoví, jako měsíční průměr příjmů žadatele o příspěvek, nebo průměr součtu měsíčních příjmů žadatele o příspěvek a osob s ním společně posuzovaných.

Nárok na dávku nezaniká. Nárok na výplatu dávky zaniká uplynutím jednoho roku ode dne, od kterého dávka náleží.

#### 2.4.3.6 Průkaz osoby se zdravotním postižením

Průkaz postupně nahrazuje starší průkazy mimořádných výhod I., II., III. stupně , které budou platit nejdéle do konce roku 2015. Po omezenou dobu platí také průkazy, vydané podle právních předpisů , platných v letech 2012 a 2013.

Agendu o průkazech upravuje zákon č. 329/2011 Sb., o dávkách pro osoby se zdravotním postižením.

Nárok na průkaz obecně má osoba starší jednoho roku, s tělesným, smyslovým nebo duševním postižením, charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, výrazně omezujícím schopnost pohyblivosti nebo orientace.

Žadatelé o průkaz a držitelé průkazu musí povinně absolvovat vyšetření zdravotního stavu posudkovými lékaři OSSZ, nebo lékařem, určeným Českou správou sociálního zabezpečení.

Na základě výsledků posouzení zdravotního stavu, rozlišujeme tři typy průkazu :

- 1) průkaz TP ( středně těžké funkční postižení pohyblivosti nebo orientace)
- 2) průkaz ZTP (těžké funkční postižení pohyblivosti nebo orientace)
- 3) průkaz ZTP/P (zvláště těžké nebo úplné postižení pohyblivosti nebo orientace , s potřebou průvodce)

Nároky držitelů průkazu osoby se zdravotním postižením :

Osoba s průkazem TP , má nárok na :

- a) vyhrazené místo k sezení ve veřejných dopravních prostředcích
- b) přednost při osobním projednávání své záležitosti (jednání na úřadech, v zařízeních poskytujících sociální péči a pomoc)

Osoba, která je držitelem průkazu ZTP má , kromě uvedených výhod , nárok na :

- a ) bezplatnou dopravu pravidelnými spoji místní hromadné dopravy osob

b) slevu 75% jízdného ve druhé vozové třídě osobního vlaku a rychlíku ve vnitrostátní přepravě a slevu 75% v pravidelných vnitrostátních spojích autobusové dopravy

Osoba, která je držitelem průkazu ZTP/P má , kromě uvedeného, nárok na :

a) bezplatnou dopravu průvodce

b) bezplatnou dopravu vodícího psa, pokud je osoba úplně nebo prakticky nevidomá a je bez průvodce, (zák. č. 329/2011 o dávkách se zdravotním postižením, § 36.)<sup>(20)</sup>

#### **2.4.4 Dávky hmotné nouze**

Jsou určeny fyzickým osobám, jejichž základní životní potřeby nejsou v potřebném rozsahu zajištěny, z důvodu nedostatečného příjmu, (příjem po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje částky živobytí), ztráty možnosti zabezpečit sebe a nezletilé děti kvůli špatnému zdravotnímu stavu, nízkému nebo vysokému věku, ztrátě zaměstnání, společenské nepřizpůsobivosti, mimořádné životní situaci. Jejich příjmy nedosahují ani životního a existenčního minima. Takové osoby se proto nacházejí ve hmotné nouzi.

Systém dávek hmotné nouze je momentálně nastaven jako výhodnější pro osoby, které pracují, nebo se o to aspoň snaží a mohou si zvýšit příjem vlastním přičiněním (hledání práce, prodej majetku, uplatnění nároků a pohledávek , zejména nároku na dávky nemocenského pojištění , důchodového pojištění , nároku na dávky státní sociální podpory , na podporu v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci).

Dávky jsou celkem tři :

a) příspěvek na živobytí

b) doplatek na bydlení

c) mimořádná okamžitá pomoc

Dávky hmotné nouze upravuje zákon č. 111/2006 Sb., o dávkách ve hmotné nouzi.

#### 2.4.4.1 Příspěvek na živobytí

Společně s Doplatkem na bydlení dvě nejdůležitější dávky hmotné nouze. Nárok na Příspěvek na živobytí má osoba, jejíž příjem a příjem společně posuzovaných osob, po odečtení přiměřených nákladů na bydlení, nedosahuje nutné částky živobytí. Je to srovnávací částka, slouží pro účely posuzování stavu hmotné nouze a ke zjištění nároku na Příspěvek na živobytí. Nejnižší možná částka živobytí u dospělého člověka je 2.200 Kč, tedy částka existenčního minima. Základem pro určení částky živobytí je životní a existenční minimum.

Příspěvek se poskytuje jako rozdíl, mezi částkou živobytí a celkovými příjmy osoby, nebo osob společně posuzovaných, snížených o prokazatelně uhrazené přiměřené náklady na bydlení.<sup>(21)</sup>

Příspěvek na živobytí je opakující se dávkou, vyplácí se pravidelně každý měsíc, po celou dobu trvání nároku. Za rozhodné období pro posouzení příjmů, se považují u opakujících se dávek tři kalendářní měsíce, před aktuálním měsícem, u jednorázové Mimořádné okamžité pomoci kalendářní měsíc, předcházející aktuálnímu kalendářnímu měsíci.<sup>2</sup>

#### 2.4.4.2 Doplatek na bydlení

Je přímo propojen s platbou Příspěvku na živobytí a Příspěvku na bydlení z dávek SSP. Nárok na Doplatek na bydlení má ten, kdo :

- a) pobírá Příspěvek na bydlení
- b) má nárok a pobírá Příspěvek na živobytí
- c) je vlastníkem nebo nájemcem bytu a byt užívá

---

21) Přiměřené náklady na bydlení - skutečně vynaložené odvodněné náklady na bydlení (nájem, platby za elektřinu, dálkové vytápění, paliva, plyn), maximálně však do výše 30 % (v Praze 35 %) příjmu dané osoby a společně posuzovaných osob.

d) je řádně hlášen k pobytu v dané obci.

Doplatek se poskytuje na uhrazení odůvodněných nákladů na bydlení, tak ,aby jednotlivci, rodině a dalším společně posuzovaným osobám, zůstala k dispozici aspoň částka živobytí. Jinými slovy, pokud člověk ke svému příjmu pobírá Příspěvek na bydlení a na živobytí a přesto nemůže zaplatit odůvodněné náklady na bydlení, má nárok na doplatek , aby mu zbyla aspoň částka živobytí.

Výše Doplatku na bydlení se vypočte tak, že se od částky odůvodněných nákladů na bydlení, připadajících na aktuální kalendářní měsíc , snížené o Příspěvek na bydlení, odečte částka, o kterou příjem osoby a společně posuzovaných osob , včetně vyplaceného Příspěvku na živobytí, převyšuje částku živobytí osoby a společně posuzovaných osob. (<http://www.portal.mpsv.cz>).<sup>(22)</sup>

Doplatek na bydlení náleží nejdéle po dobu 84 kalendářních měsíců v období 10 kalendářních let. Sčítají se všechny doby pobírání doplatku na bydlení, v posledních 10 letech před měsícem, na který oprávněná osoba žádá o doplatek. Vyplácí se také opakovaně.

#### **2.4.4.3 Mimořádná okamžitá pomoc**

Třetí dávka pomoci ve hmotné nouzi. Může se vyplácet jednorázově i opakovaně. Nárok na ni vzniká v těchto konkrétních případech :

- a) mimořádná událost, (živelná katastrofa, povodeň), kdy se jednotlivec nebo rodina mohou ocitnout úplně bez prostředků, bez bydlení. Zde může být vyplacena Mimořádná okamžitá pomoc v celkové výši patnáctinásobku částky životního minima jednotlivce.
  
- b) hrozící újma na zdraví - nárok má osoba, která potřebuje pravidelně platit poplatky za léky, specializované vyšetření, operaci a vzhledem k jejím příjmům , sociálním a majetkovým poměrům , je její zdraví vážně ohroženo.

Dávka se poskytuje v takové částce, aby doplnila příjmy osoby do výše existenčního minima, (u dospělých), nebo do výše životního minima, (u nezaopatřených dětí).

c) ztráta dokladů, zaplacení správních poplatků

d) úhrada jednorázových výdajů - osoba si vzhledem ke svým možnostem, nemůže dovolit zaplatit výdaje, související se vzděláním nezaopatřeného dítěte, náklady na předměty dlouhodobé potřeby. Dávka může být poskytnuta opakovaně, ale v průběhu jednoho kalendářního roku nesmí celková výše vyplacených dávek překročit desetinásobek životního minima jednotlivce.

e) jednorázová částka až do výše 1000 Kč - na okamžité nezbytné potřeby, pokud je dotyčný ohrožen např. sociálním vyloučením. Týká se osob, propuštěných z výkonu trestu odnětí svobody, z vazby, z výkonu ústavní výchovy. Součet dávek ovšem nesmí za kalendářní rok překročit čtyřnásobek životního minima jednotlivce, tj. 13 640 Kč.

Výsledkem řízení, jako v případě jiných dávek sociálního zabezpečení, je buď rozhodnutí, nebo oznámení. Řádným opravným prostředkem proti rozhodnutí je odvolání.

Pokud je řádně uplatněn nárok na dávku a o přiznání dávky není pochyb, vydává krajská pobočka oznámení, které doručuje žadateli.

Proti oznámení je možné podat námitky. Rozhodnutí musí krajská pobočka ÚP vydat do třiceti dnů ode dne, kdy jí námitky došly.

Příspěvek na živobytí a Doplatek na bydlení se vyplácí v kalendářním měsíci, za který náleží, ve lhůtách určených krajskou pobočkou ÚP. Mimořádná okamžitá pomoc se vyplácí bezodkladně.

Nárok na výplatu dávky zaniká, uplynutím tří let ode dne, za který dávka náleží.

## **2.5 Podpora v nezaměstnanosti**

Jako dávku jí upravuje zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. Nárok na Podporu v nezaměstnanosti přiznává, řízení vede a dávku vyplácí krajská pobočka Úřadu práce.

Nárok je třeba uplatnit podáním písemné Žádosti o zprostředkování zaměstnání a Žádosti o Podporu v nezaměstnanosti.

Uchazečem o zaměstnání je fyzická osoba, která osobně požádá o zprostředkování vhodného zaměstnání, krajskou pobočku Úřadu práce, v jejímž územním obvodu má bydliště a při splnění stanovených podmínek, je zařazena do evidence uchazečů o zaměstnání.

Uchazeč o zaměstnání musí mít na území České republiky bydliště, přičemž není v pracovněprávním vztahu ani služebním poměru, ani osobou samostatně výdělečně činnou. Osoba samostatně výdělečně činná, buď vykonává samostatnou výdělečnou činnost, nebo při ní spolupracuje a podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, na ní lze rozdělovat příjmy a výdaje, dosažené výkonem činnosti, ukončila povinnou školní docházku a dosáhla věku patnácti let. (<http://www.ipodnikatel.cz/Pravo/kdo-je-osoba-samostatne-vydelecne-cinna-osvc.html/>).<sup>(23)</sup>

Úřad práce platí za uchazeče zdravotní pojištění a první tři roky evidence se započítávají do důchodového pojištění.<sup>3</sup>

Náhradní doby zaměstnání :

- a) příprava k práci osoby se zdravotním postižením
- b) pobírání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně
- c) osobní péče o dítě ve věku do čtyř let,
- d) péče o osobu, která se podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, považuje za osobu závislou na péči jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), ve stupni III (těžká závislost), nebo ve stupni IV (úplná závislost), pokud s uchazečem o zaměstnání trvale žije a společně uhrazují náklady za své potřeby,

---

24) Dobrovolnická služba - činnost nebo práce ve veřejném zájmu , bez nároku na odměnu. Často v organizacích , poskytujících sociální služby (domovy pro seniory , ústavy sociální péče , terénní služby pro osoby bez přístřeší). Dnes již existují profesionální dobrovolnické organizace , zajišťující výběr a výcvik dobrovolníků pro nejrůznější účely. Musí získat akreditaci od Ministerstva vnitra a podepsat s dobrovolníkem smlouvu, jako základní předpoklady pro svou činnost. Problematiku dobrovolnictví upravuje zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě.

25) Veřejná služba - práce nebo činnost (úklid veřejných prostranství v obci , sečení trávy , pomoc veřejnosti - knihovny , matařská centra ) , také ve veřejném zájmu. Možnost pro dlouhodobě nezaměstnané , jak zůstat v pracovním procesu , oživovat pracovní návyky. Zatím zrušena nálezem Ústavního soudu č. N 195/67 Sb. NU 333 z 27. 11. 2012.

e) výkonu dlouhodobé dobrovolnické služby<sup>(24)</sup>, na základě smlouvy dobrovolníka s vysílající organizací, nebo výkonu veřejné služby<sup>(25)</sup>, na základě smlouvy o výkonu veřejné služby, kdy rozsah vykonané služby překračuje v průměru aspoň dvacet hodin v kalendářním týdnu,

f) soustavné přípravy na budoucí povolání v maximální délce šesti měsíců,

g) osobní péče o fyzickou osobu mladší deseti let, která se podle zákona o sociálních službách považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost). Dále musí uchazeč pro splnění nároku získat v rozhodném období, (poslední dva roky před zařazením do evidence), zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností, dobu důchodového pojištění aspoň dvanáct měsíců a ke dni, kdy má být podpora přiznána, nesmí pobírat starobní důchod.

Podpora náleží uchazeči o zaměstnání po tzv. podpůrní dobu. Ta činí :

a) do padesáti let věku pět měsíců,

b) do padesáti pěti let věku osm měsíců,

c) nad padesát pět let věku jedenáct měsíců

(zák. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti, § 43.)<sup>(26)</sup>

Rozhodující pro délku podpůrní doby je tedy věk uchazeče o zaměstnání, dosažený ke dni podání žádosti o podporu.

Výše Podpory v nezaměstnanosti se stanovuje procentní sazbou, z průměrného měsíčního čistého výdělku posledního ukončeného zaměstnání uchazeče, v rozhodném období.

Procentní sazba podpory v nezaměstnanosti je :

a) první dva měsíce podpůrní doby 65 %

b) další dva měsíce podpůrní doby 50 %

c) po zbývajících podpůrní dobu 45 %



průměrného měsíčního čistého výdělku.

Maximální měsíční částky Podpory za poslední tři roky, uvádí následující tabulka.

**Tabulka 3 : Maximální částky podpory v nezaměstnanosti**

(<http://www.mesec.cz/mzdy-a-duchod/mzda-a-plat/pruvodce/podpora-v-nezamestnanosti/>).<sup>(27)</sup>

Maximální měsíční výše	2013	2014	2015
Podpora v nezaměstnanosti	14 157 Kč	14 281 Kč	14 604 Kč

Nárok na podporu v nezaměstnanosti zaniká uplynutím pěti let ode dne, od kterého náležela.

## 2.6 Shrnutí

Dávky systému sociálního zabezpečení představují záchrannou síť pro občany, kteří se dostali, někdy ne vlastní vinou, do obtížně řešitelné sociální situace. Nejsou ale zaměřené jen na osoby, které potřebují pomoc (nezaměstnaní, zdravotně postižení, osoby ve hmotné nouzi a další), snaží se pokrýt i potřeby rodin s dětmi. Příspěvky pro matku nebo otce na mateřské nebo rodičovské dovolené, péče o nezaopatřené dítě, příspěvek při narození dítěte.

Je dobře, že jsou některé druhy dávek, (třeba Dávky hmotné nouze - Příspěvek na živobytí), navázány na zvýšení příjmu vlastním přičiněním. Systém pomoci ve formě příspěvků musí existovat, ale člověk by se měl spolehnout především sám na sebe. Podle článku na serveru Novinky.cz<sup>(28)</sup>, se až 60% dávek vyplácí neoprávněně, hlavně Příspěvek na bydlení a Dávky ve hmotné nouzi. Proto Úřady práce přijímají nové zaměstnance, aby prováděli kontroly a sociální šetření v terénu a zaměřili se právě na splnění podmínek pro nárok.

Systém dávek sociálního zabezpečení se neustále mění, odborníci spolu s vládou probírají řadu témat, padá a ruší se mnoho návrhů, (široká odborná a politická debata kolem zavedení a definitivního zrušení s - Karet, připravovaný návrh, kdy by zdravotní stav žadatelů o dávky nebo průkazy osob se zdravotním postižením, vyhodnocovali sociální pracovníci, místo lékařů posudkové služby OSSZ, a další.)

### 3 Cíl práce a hypotézy

Cíl práce - Zmapovat současnou situaci v systému dávek pro nízkopříjmové skupiny obyvatelstva, představit jednotlivé druhy dávek , včetně nároků pro jejich získání, podle zákonných norem , platných v České republice. Dále zjistit, jak veřejnost poskytování těchto dávek vnímá , jak je o dávkách informována , a jak si uvědomuje práva a povinnosti ze systému vyplývající.

Do vybraného vzorku ve výzkumu jsem se snažil zapojit respondenty celého věkového rozmezí české populace , tedy od 18 do 60 a více let, protože bylo zajímavé zjistit , jak se názory na dávky sociálního zabezpečení liší , od těch ve výzkumném vzorku nejmladších, až po nejstarší. Zdánlivě nepodstatné širší věkové rozmezí účastníků výzkumu , dává větší přehled o názorech české veřejnosti na poskytování dávek a lépe pomáhá splnění cíle práce.

Jestliže chceme zjistit , jak lidé dávky vnímají , musíme mít přehled o tom, jak jsou o dávkách informováni , odkud informace mají a jak úroveň informovanosti o dávkách posuzují. Na zjištění těchto názorů a postřehů je několik otázek v dotazníku také zaměřeno.

S cílem práce proto souvisí i stanovené hypotézy , které má provedený výzkum potvrdit nebo vyvrátit. Vedle dalších aspektů sociálních dávek, mne velmi zajímaly názory české veřejnosti na v současnosti hodně diskutovaný problém, možného zneužívání dávek některými příjemci. Proto se stanovené hypotézy dotýkají právě zneužívání sociálních dávek.

Hypotéza I : Více než 50 % české veřejnosti ve zkoumaném regionu se domnívá , že systém sociálních dávek je často zneužíván.

Hypotéza II : Názory veřejnosti se liší podle druhu poskytované dávky.

Jedná se o natolik závažný problém ve vyplácení dávek , že stojí za to, postavit na něm zmiňované hypotézy a prověřit názory veřejnosti na dané téma. Nejen veřejnosti laické,

ale také odborné, která se přiznáváním a vyplácením dávek zabývá , takže se jí zneužívání dávek přímo dotýká. Na zneužívání dávek jsem také některé otázky v dotazníku zaměřil.

## 4 Metodika

### 4.1 Popis metodiky

Jako hlavní metodu výzkumu vnímání sociálních dávek českou veřejností jsem použil kvantitativní metodu dotazníkového šetření, s následným vyhodnocením výsledků šetření, statistickými metodami.

Základem bylo zpracování dotazníku jako prostředku pro hromadné získávání postřehů široké i odborné veřejnosti o problematice sociálních dávek. Dotazník byl strukturován tak, aby respondenti odpovídali především na otázky, související s cílem práce a s hypotézami, které byly stanoveny.

V úvodu byli respondenti seznámeni s účelem a zaměřením dotazníku a s následným využitím získaných dat. Dotazník obsahoval celkem 13 otázek, z toho 12 bylo uzavřených, tedy strukturovaných, s možností výběru buď variant ano - ne, nebo s odpovědí podle vlastního uvážení. Jedna otázka byla otevřená, kdy měli respondenti vypsát delší odpověď.

První část otázek byla identifikační. Zjištění základních údajů, jako je pohlaví, věk v rozmezí od 18 do 60 a víc let, zda se jedná o zástupce laické nebo odborné veřejnosti. Další otázky se týkaly toho, zda je počet sociálních dávek dostatečný, jaké dávky jsou vhodné pro nízkopříjmové skupiny obyvatel. Odkud respondenti čerpají informace o sociálních dávkách, zda jsou podmínky nároku na dávky přísné. Kdo z respondentů dávky také pobírá a jaký mají názor na možné zneužívání dávek, což jsou otázky důležité pro potvrzení nebo vyvrácení stanovených hypotéz. S tím souvisí závěrečné dvě otázky, zda je rozhodování o dávkách a vyplácení dávek pod dostatečnou kontrolou příslušných orgánů a jaká je úroveň informovanosti české veřejnosti o dávkách.

## 4.2 Charakteristika souboru respondentů

Výzkumný soubor respondentů dotazníkového šetření tvořila především veřejnost z regionu, kde sám žiji - Jince , Příbram , Beroun a okolí , včetně příjemců dávek. Jednalo se o širokou i odbornou veřejnost regionu. Jako odborná veřejnost, odpovídali na otázky dotazníku, především zaměstnanci Odboru nepojistných sociálních dávek Krajské pobočky Úřadu práce v Příbrami a Úřadu práce v Berouně. Oba dva vzorky veřejnosti měly k dávkám odlišný vztah , především z hlediska informovanosti a přímé účasti nebo neúčasti na rozhodování o dávkách a jejich vyplácení. Proto bylo logické, následně ve výsledcích šetření, odbornou a širokou veřejnost odlišit a výsledky výzkumu obou skupin odlišně vyhodnocovat , i když se jednalo o stejné téma. Rozdělení výzkumu dávalo lepší přehled o zkoumaných názorech a získal jsem možnost výsledky obou vzorků porovnat.

Celkem bylo rozdáno 300 dotazníků , vyplněných se vrátilo 216 , což je návratnost 72 % . 184 dotazníků bylo zodpovězeno laickou veřejností , 32 odbornou. Dotazníkové šetření probíhalo od začátku měsíce března do poloviny dubna 2015.

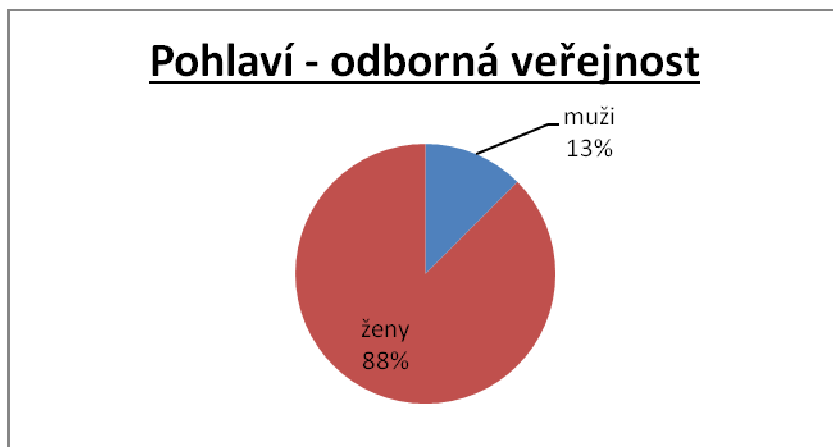
Jako hlavní formu pro zpracování dat z výzkumu, jsem použil tabulky a grafy. Nechtěl jsem použít jenom tabulky nebo jenom grafy , aby grafická prezentace výsledků nebyla jednotvárná.

### **Odborná veřejnost**

Odborná veřejnost byla složena z 32 respondentů, z toho 28 žen a 4 muži. To bylo 87,5% žen a 12,5% mužů.

## 5 Výsledky výzkumu

### Odborná veřejnost



Zdroj: Vlastní výzkum, 29. 7. 2015

Věkové zastoupení je v rámci odborné veřejnosti nejsilnější v kategorii 36-45 let. Do této skupiny se řadí 40% respondentů, jak ukazuje tabulka níže. V případě zacílení na jednotlivá pohlaví, je tato věková skupina nejsilnější, jak v rámci mužů, tak žen.

Věk	Muži	Ženy	Celkově
18 - 25	0,0%	7,1%	6,3%
26 - 35	0,0%	17,9%	15,6%
36 - 45	75,0%	35,7%	40,6%
46 - 55	25,0%	17,9%	18,8%
56 - 60	0,0%	14,3%	12,5%
60 a víc	0,0%	7,1%	6,3%
Celkově	100,0%	100,0%	100,0%

Zdroj: Vlastní výzkum, 29. 7. 2015

Na otázku 4, zda je podle odborné veřejnosti počet sociálních dávek dostatečný, odpovědělo kladně 71,9% dotázaných, to zastupuje 23 osob. Pouze 2 osoby se vyjádřili negativně a tím pádem je podle nich počet sociálních dávek nedostatečný. 21,9%, 7 osob, nemohlo situaci posoudit.



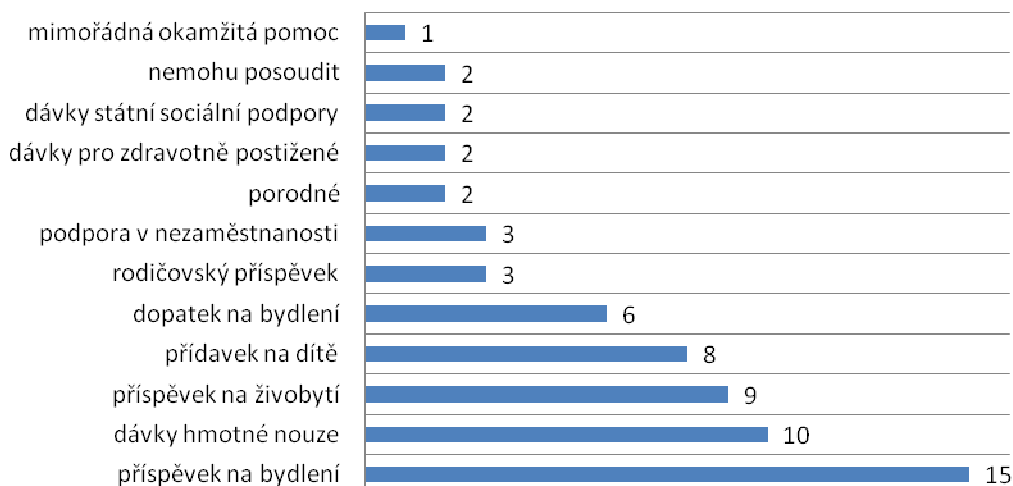
Zdroj: Vlastní výzkum, 29. 7. 2015

V otázce 5 se měli respondenti možnost volně vyjádřit, neboť se jednalo o otevřenou otázku „Jaké dávky ze systému sociálního zabezpečení jsou podle Vás vhodné pro nízkopříjmové skupiny obyvatel?“. Celkem se vyskytlo 12 odpovědí, z nichž je 11 s označením určité dávky a jedna odpověď „nemohu posoudit“.

Na grafu níže je patrné, že nejčastěji lidé uváděli Příspěvek na bydlení, ten se vyskytl v odpovědích celkem 15 krát. Mezi další nejčastější odpovědi patřily Dávky hmotné nouze, Příspěvek na živobytí, Příspěvek na dítě a Doplatek na bydlení.



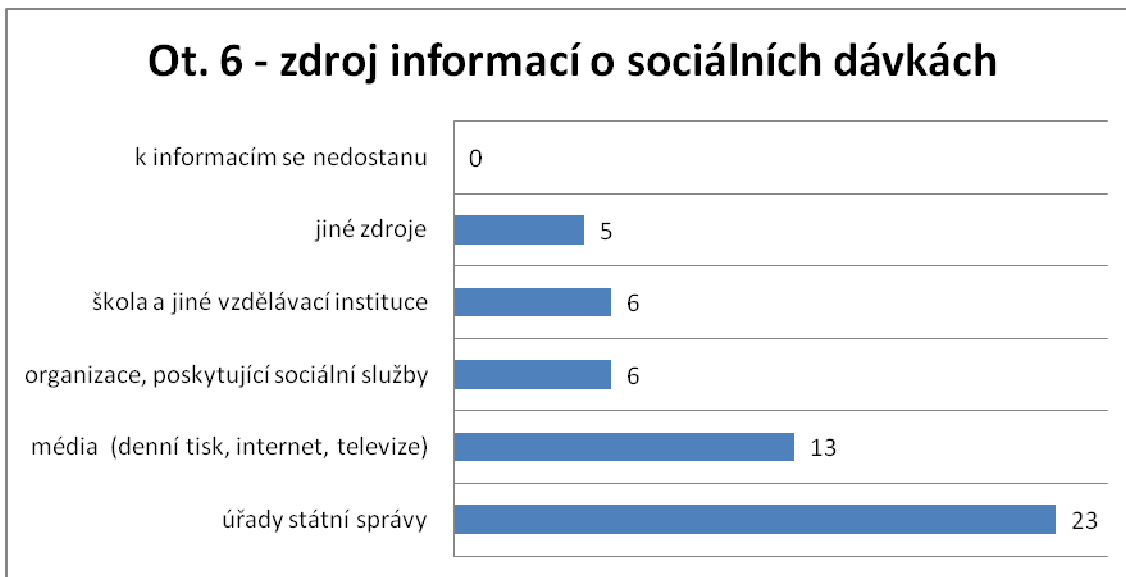
## **Ot. 5 - vhodné dávky pro náizkopříjmové skupiny obyvatel**



Zdroj: Vlastní výzkum, 29. 7. 2015

O dávkách, které jsou uvedeny výše, musí mít respondenti určité povědomí a znát je. A odkud získávají informace o jednotlivých sociálních dávkách? Na to jsem hledal odpověď v otázce č. 6, ve které mohli dotázaní uvést více odpovědí.

## **Ot. 6 - zdroj informací o sociálních dávkách**

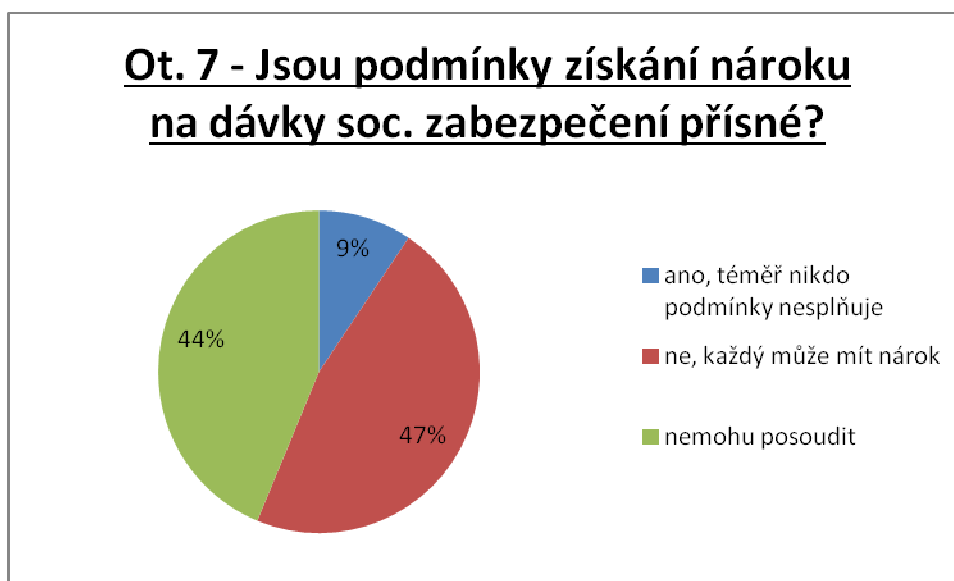


Zdroj: Vlastní výzkum, 29. 7. 2015

Nejčastějším zdrojem, odkud odborná veřejnost získává informace o jednotlivých sociálních dávkách jsou úřady státní správy, následují média, dále organizace poskytující sociální služby a vzdělávací instituce. Všichni se dostanou k informacím, což je samozřejmě správně, neboť odborná veřejnost by tyto informace měla mít.

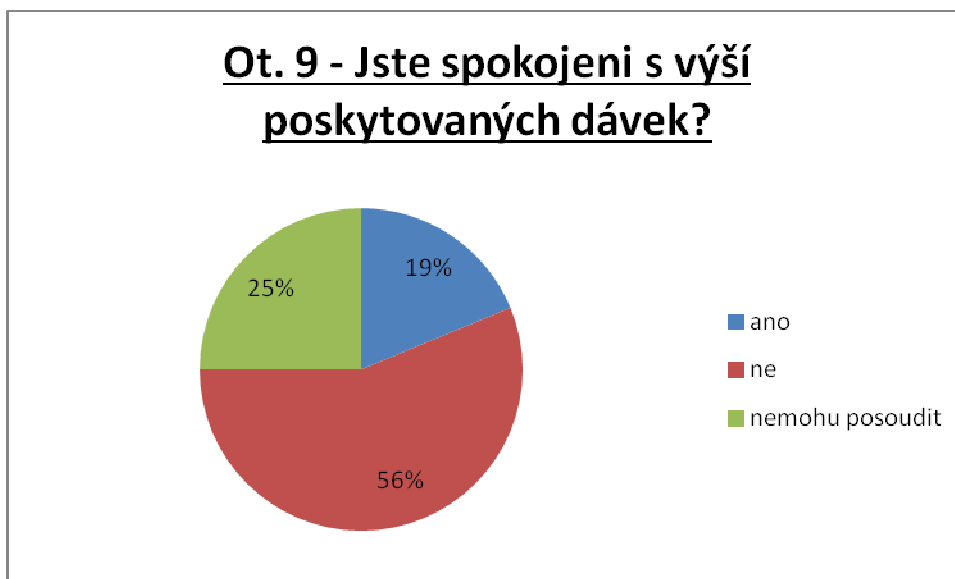
Sociální dávky jsou potřebné, mnohé dávky více než jiné, avšak získat je bývá mnohdy náročné. A jak se k tomu staví odborná veřejnost? Na to naleznu odpověď v otázce č.7 „Jsou podmínky získání nároku na dávky sociálního zabezpečení přísné?“

Dle vyhodnocení odborné veřejnosti nikoli. 44% osob uvedlo, že nemůže posoudit danou situaci, avšak jen 9% osob uvedlo odpověď „ano, téměř nikdo podmínky nesplňuje“. Téměř polovina respondentů odborníků, 47%, uvedla, že každý žadatel může mít na dávku nárok. Z vyhodnocení odborníků můžeme tedy soudit, že podmínky získání nároku na dávky sociálního zabezpečení lze splnit.



Zdroj: Vlastní výzkum, 29. 7. 2015

Nikdo z odborné veřejnosti nepobírá dávky sociálního zabezpečení, avšak na další otázku č. 9 „Jste spokojeni s výší poskytovaných dávek soc. zabezpečení?“, již sdělili názor, i když dávky osobně nepobírají.

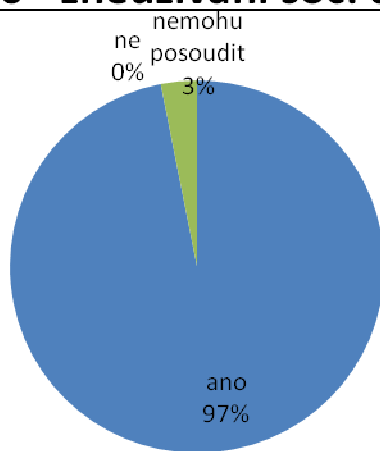


Zdroj: Vlastní výzkum, 29. 7. 2015

Z uvedeného grafu je patrné, že více jak polovina odpovědí je negativních. Neboli osoby, které samy dávky nepobírají, jsou nespokojeni s jejich výší, kterou pobírají jiné osoby. Pouze necelá pětina, 19%, je s výší dávek spokojená.

O zneužívání dávek se velmi často můžeme dočíst v novinách, vidět v televizi, či slyšet z rozhovorů mezi lidmi v běžném životě. A jak se staví k tomuto tvrzení odborná část respondentů? Na otázku č. 10 „Zneužívají podle Vašeho názoru někteří příjemci vyplacené sociální dávky?“ odpověděli téměř všichni shodně, že ano, 97%. Dávky jsou zneužívány. Pouze 3% respondentů se nevyjádřili k dané otázce.

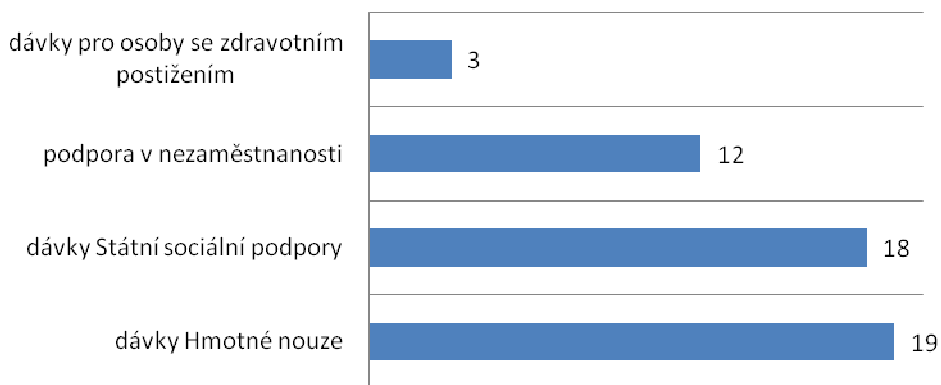
### **Ot. 10 - zneužívání soc. dávek**



Zdroj: Vlastní výzkum, 29. 7. 2015

Následující otázka č. 11, navazuje na vyhodnocení předchozí otázky o zneužívání vyplácených sociálních dávek. Konkrétně se ptá „Jaké dávky soc. zabezpečení jsou podle Vás nejvíc zneužívané?“

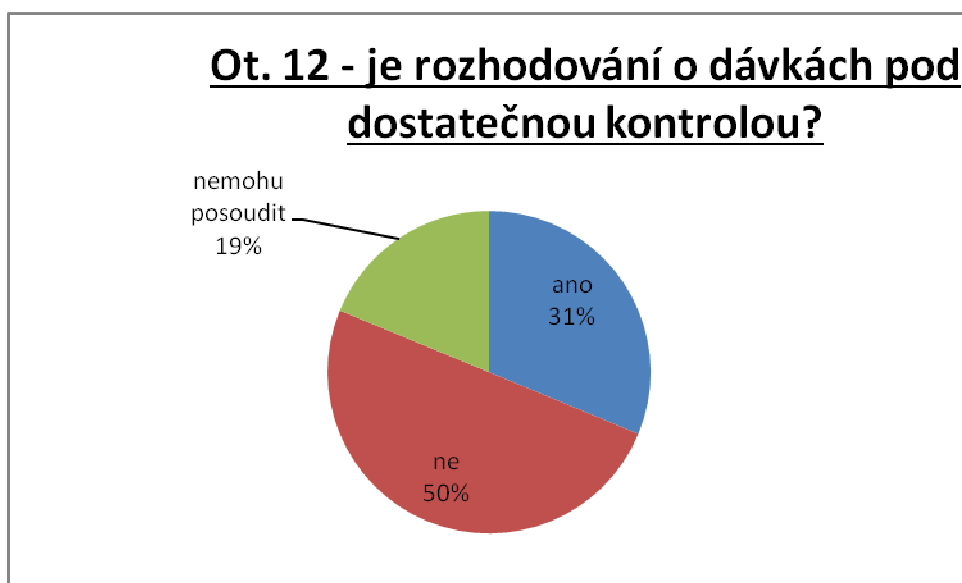
### **Jaké dávky soc. zabezpečení jsou podle Vás nejvíc zneužívané?**



Zdroj: Vlastní výzkum, 29. 7. 2015

Z vyhodnocených otázek vyplývá, že dávky jsou spíše nízké, avšak zneužívané. A jak je to s jejich kontrolou? Na to odpoví odborná veřejnost v otázce č. 12 „Je podle Vašeho názoru rozhodování o dávkách soc. zabezpečení a vyplácení dávek pod dostatečnou kontrolou příslušných orgánů?“

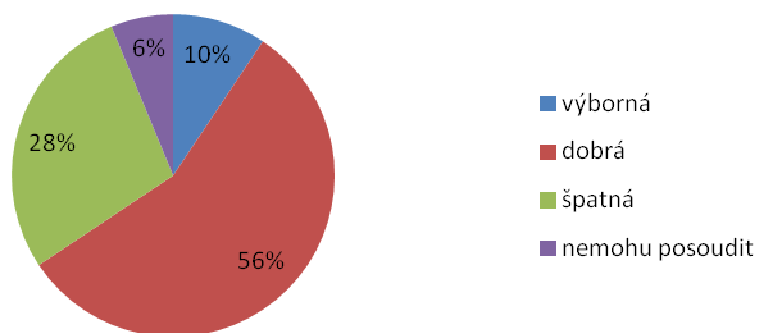
Jak ukazuje graf níže, pětina dotázaných se nevyjádřila, třetina respondentů vidí dávky jako dostatečně kontrolované a polovina si myslí, že kontrola není dostatečná.



Zdroj: Vlastní výzkum, 29. 7. 2015

Informovanost o dávkách sociálního zabezpečení může být z pohledu zasvěceného člověka na velmi dobré úrovni, avšak pro osobu, která potřebuje novou dávku, může být tato situace velmi komplikovaná. A jak se k tomu staví odborníci? Podle nich je informovanost o dávkách dobrá, toto tvrdí 56% z nich. 28% vidí situaci spíše jako špatnou a pouze 10% shledává informovanost na výbornou.

### Ot. 13 - informovanost české veřejnosti o dávkách soc. zabezp.

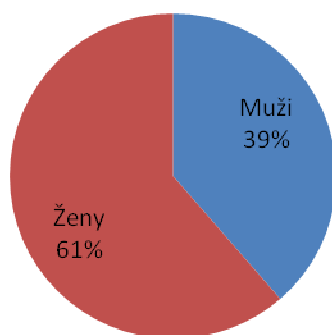


Zdroj: Vlastní výzkum, 29. 7. 2015

### **Široká veřejnost**

Široká veřejnost sestává ze 71 mužů a 113 žen, celkově se jedná o 184 respondentů. Ženy tvoří i v široké veřejnosti více jak polovinu respondentů, přesněji vyjádřeno, 61%.

### Pohlaví - široká veřejnost



Zdroj: Vlastní výzkum, 30. 7. 2015

Věkové zastoupení je nejsilněji zastoupeno v kategorii 35-45 let. Do této kategorie spadá 31,5% osob z celé široké veřejnosti. Nejméně respondentů spadá do kategorie 18-25 let a 55-60 let, shodně po 8,2%. Jednotlivé zastoupení věkových kategorií ukazuje následující tabulka.

Věk	Muži	Ženy	Celkově
18 - 25	9,9%	7,1%	8,2%
26 - 35	22,5%	23,9%	23,4%
35 - 45	29,6%	32,7%	31,5%
46 - 55	23,9%	17,7%	20,1%
55 - 60	8,5%	8,0%	8,2%
60 a víc	5,6%	10,6%	8,7%
Celkově	100,0%	100,0%	100,0%

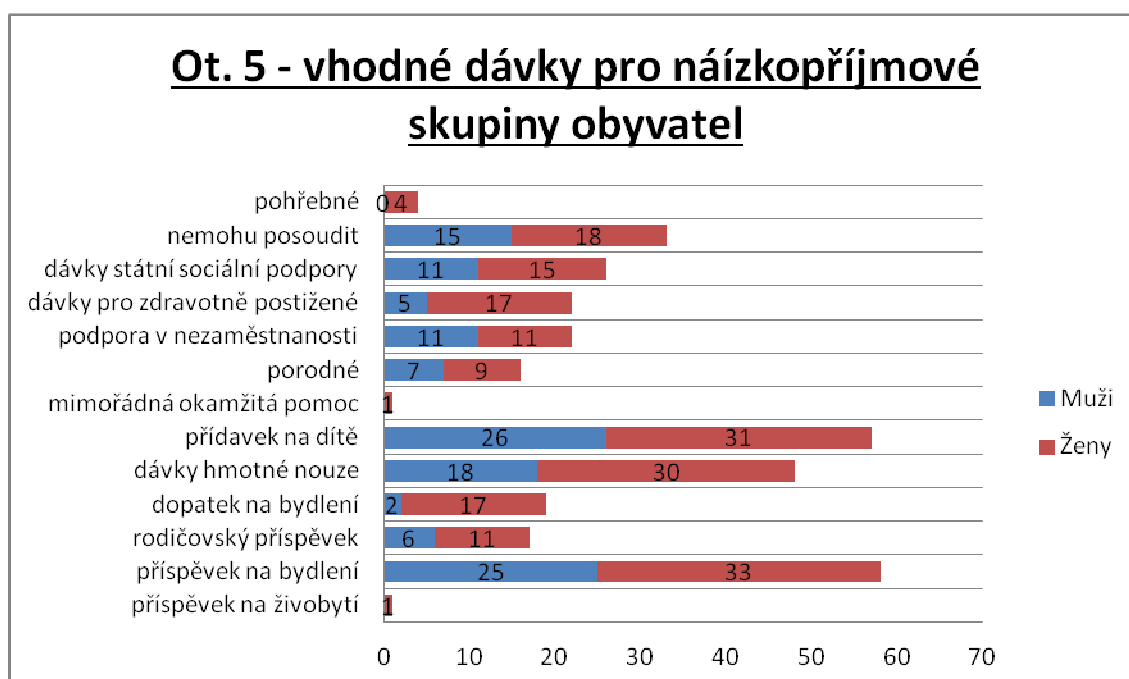
Zdroj: Vlastní výzkum, 30. 7. 2015

Na otázku 4, zda je podle široké veřejnosti počet sociálních dávek dostatečný, odpovědělo kladně 30% dotázaných, to zastupuje 55 osob. Avšak dokonce 49 osob, představujících 27% , se vyjádřilo negativně a tím pádem je podle nich počet sociálních dávek nedostatečný. Nejvíce osob uvedlo, že nemohlo situaci posoudit, jednalo se o 43% dotázaných. Z pohledu žen a mužů jsou odpovědi shodné, pouze v odpovědi „nemohu posoudit“, trojnásobně převyšují ženy v produktivním věku 36-55 let.



Zdroj: Vlastní výzkum, 30. 7. 2015

V otázce 5 se mohla rovněž široká veřejnost vyjádřit k tomu, „Jaké dávky ze systému sociálního zabezpečení jsou podle Vás vhodné pro nízkopříjmové skupiny obyvatel?“. Celkem se vyskytlo 13 odpovědí, z nichž je 12 s označením určité dávky a jedna odpověď „nemohu posoudit“. Oproti odborné veřejnosti se objevila nová dávka a to pohřebné. Vyskytla se celkem u 4 osob, všechny osoby byly ženy v letech 36-60. Jelikož je široká veřejnost velmi početnou skupinou, byly odděleny odpovědi zvlášť pro muže a zvlášť pro ženy.



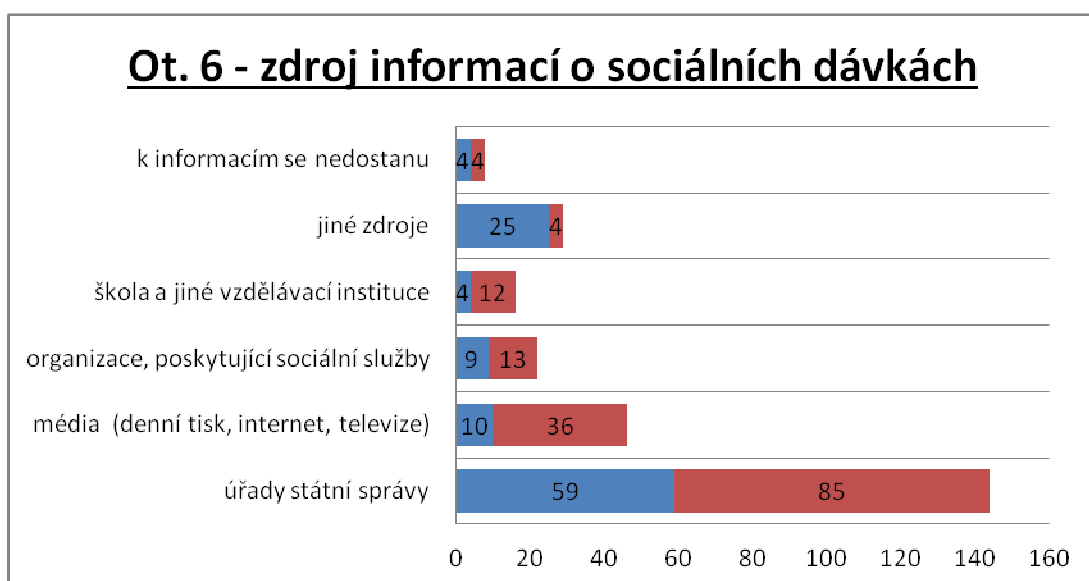
Zdroj: Vlastní výzkum, 30. 7. 2015

Na grafu je patrné, že nejčastější vhodnou dávkou pro nízkopříjmové skupiny obyvatel jsou Příspěvky na bydlení. Ty uvedlo celkem 58 osob. Odborná veřejnost se tak shoduje s širokou veřejností v nejčastěji uváděné dávce. Další častá dávka mezi širokou veřejností je Přídavek na dítě, ten uvedlo 57 osob a následují Dávky hmotné nouze. Ženy uvedly nejčastěji Příspěvek na bydlení a Přídavky na dítě, z čehož je patrný jejich vztah k dětem. Muži uvedli jako nejčastější dávku Přídavek na dítě a poté následoval Příspěvek na bydlení. 33 respondentů se nevyjádřilo k žádné dávce.



Může to být z důvodu neznalosti jednotlivých dávek , nebo nevědí, jaká dávka je nejvíce potřebná. A odkud získává široká veřejnost informace o jednotlivých sociálních dávkách?

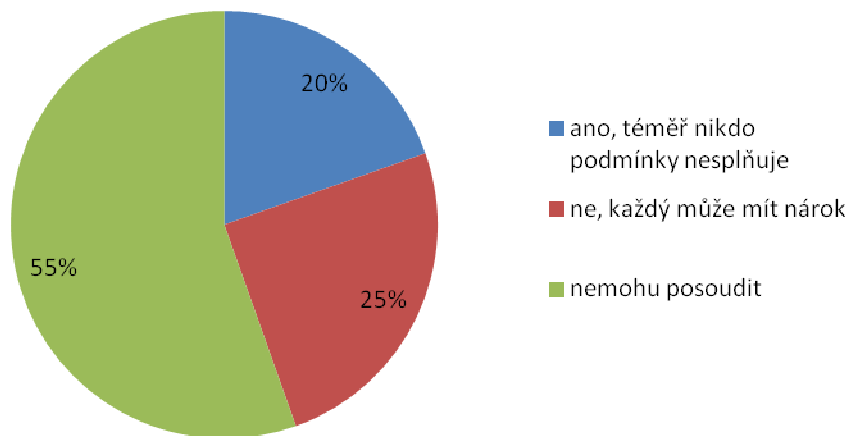
Nejčastějším zdrojem, odkud široká veřejnost získává informace o jednotlivých sociálních dávkách, jsou úřady státní správy, které uvedlo celkem 144 osob, tvořících 78,3% všech dotázaných. Následně média a jiné zdroje. Osm dotázaných uvedlo, že se k informacím nedostanou.



Zdroj: Vlastní výzkum, 30. 7. 2015

Získání sociálních dávek nemůže posoudit více jak polovina dotázaných z široké veřejnosti. A jak to vidí zbylých 45% : „Jsou podmínky získání nároku na dávky sociálního zabezpečení přísné?“ Pětina respondentů tvrdí, že téměř nikdo podmínky nesplní a čtvrtina nesouhlasí a tvrdí, že nárok může mít každý. Dle široké veřejnosti jsou tak podmínky pro získání dávky soc. zabezpečení spíše dostupné.

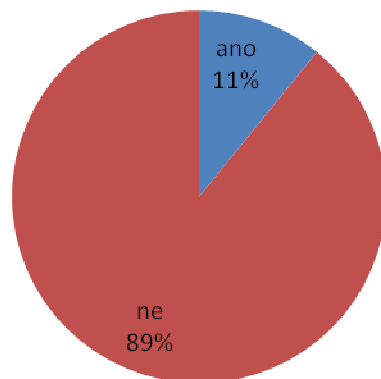
### **Ot. 7 - Jsou podmínky získání nároku na dávky soc. zabezpečení přísné?**



Zdroj: Vlastní výzkum, 30. 7. 2015

V rámci zkoumaného vzorku respondentů, spadajících do kategorie široká veřejnost, je 89% osob bez jakékoli sociální dávky. Zbývajících 11% dávku pobírá. Jedná se o 14 žen a 6 mužů. Věkově jsou osoby rozptýleny v celé škále. Zajímavá je skutečnost, že se nejvíce vyskytují ve věkové kategorii 26-35 let.

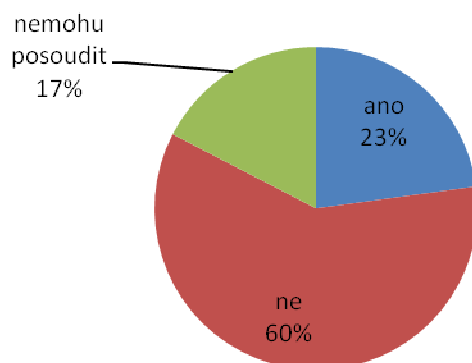
### Ot. 8 - pobíráte některou dávku?



Zdroj: Vlastní výzkum, 30. 7. 2015

Následující otázka č. 9 „Jste spokojeni s výší poskytovaných dávek soc. zabezpečení?“ uvedla, že široká veřejnost je s výší dávek nespokojená, 59,8% dotázaných. Pětina z nich je spokojena a 17% nemůže situaci posoudit.

### Ot. 9 - Jste spokojeni s výší poskytovaných dávek?



Zdroj: Vlastní výzkum, 30. 7. 2015

Jelikož je široká veřejnost složena z osob, pobírajících sociální dávky, zajímal mne názor také konkrétně těchto osob. Jedná se celkem o 20 lidí, kteří dávku pobírají.

Následující tabulka ukazuje, že 75% příjemců dávek není spokojeno s výší dávky. Pouze 5 osob je spokojených.

Jste spokojeni s výší dávek?	Muži	Ženy	Celkově
ano	1	4	5
ne	5	10	15
<b>Celkově</b>	<b>6</b>	<b>14</b>	<b>20</b>

Zdroj: Vlastní výzkum, 30. 7. 2015

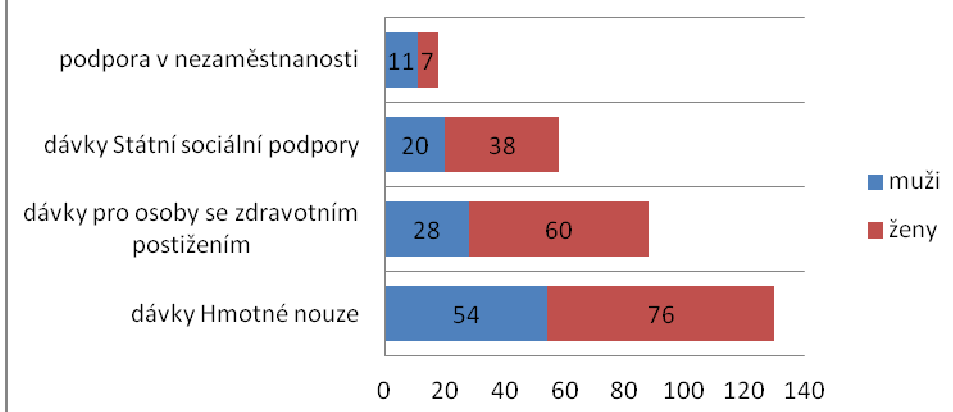
Široká veřejnost vidí zneužívání optimističtěji než odborná veřejnost, tam si je 97% osob jisto, že se dávky zneužívají. V rámci široké veřejnosti je to méně, 80%. Následující graf ukazuje veškeré odpovědi k otázce č. 10.



Zdroj: Vlastní výzkum, 30. 7. 2015

Osoby, které vyjádřily názor, že se dávky zneužívají, jednalo se o 159 osob, odpovídaly dále na otázku č. 11 „Jaké dávky soc. zabezpečení jsou podle Vás nejvíc zneužívané?“ Opět jsou odpovědi rozděleny na muže a ženy, kdy nejvíce zneužívaná dávka je dle obou pohlaví „Hmotná nouze“. Následují Dávky pro osoby se zdravotním postižením a nejméně zneužívaná je Podpora v nezaměstnanosti.

### **Ot. 11 - Jaké dávky soc. zabezpečení jsou podle Vás nejvíc zneužívané?**

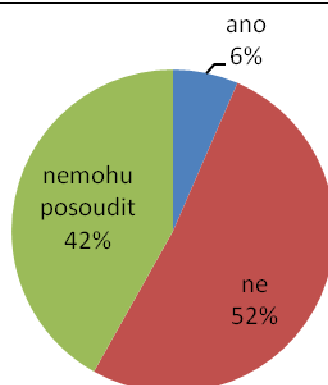


Zdroj: Vlastní výzkum, 30. 7. 2015

Široká veřejnost považuje dávky za spíše nízké a zneužívané. A jak vidí kontrolu poskytování dávek, je dle nich rozhodování o dávkách soc. zabezpečení a vyplácení dávek pod dostatečnou kontrolou příslušných orgánů?“

Jak ukazuje graf níže, polovina osob se domnívá, že dávky nejsou dostatečně kontrolovány. 42% osob se nevyjádřilo a pouze 6%, představujících 12 osob, si myslí, že dávky jsou kontrolovány dostatečně.

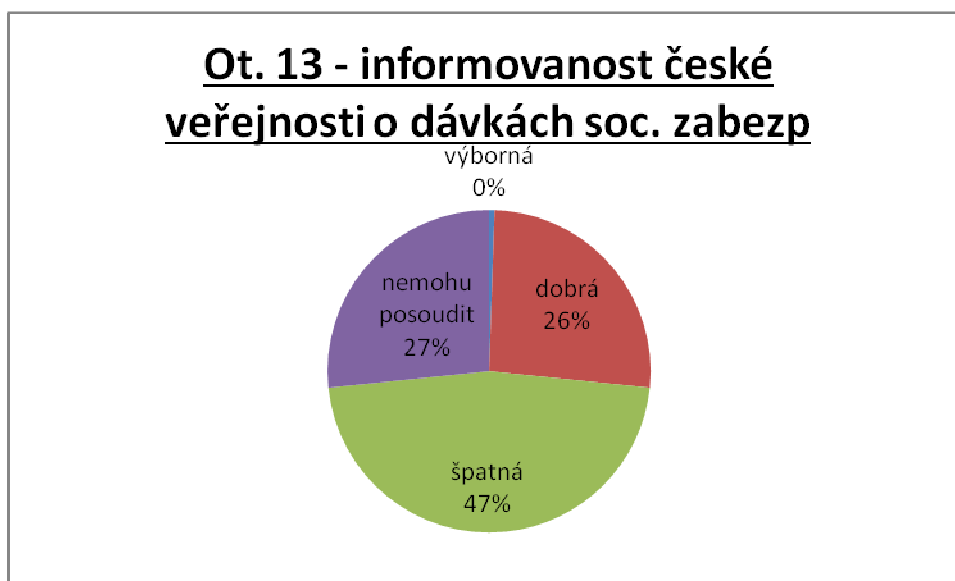
### **Ot. 12 - je rozhodování o dávkách pod dostatečnou kontrolou?**



Zdroj: Vlastní výzkum, 30. 7. 2015

Laici, neboli široká veřejnost, odpověděli v otázce 6, odkud informace získávají, avšak jak se staví k informovanosti veřejnosti obecně? Jaká je dle nich úroveň, když 8 osob uvádí, že se informace nedozví?

Jak ukazuje graf níže, úroveň informovanosti je „špatná“. To uvedla téměř polovina respondentů, 47%. A pouze jedna osoba uvedla, že je „skvělá“. Velmi podobně se vyskytly odpovědi „dobrá“ a „nemohu posoudit“. Lze tak na závěr průzkumu dotazování široké veřejnosti zhodnotit, že úroveň informovanosti je neuspokojivá.



Zdroj: Vlastní výzkum, 30. 7. 2015

**Hypotéza I : Více než 50 % české veřejnosti ve zkoumaném regionu se domnívá , že systém sociálních dávek je často zneužíván.**

Pro možnost ověření hypotézy, prostřednictvím statistického hodnocení, bylo nutné převést číselné odpovědi na numerické a hypotézu vyjádřit číselně.

Více než 50% z hypotézy odpovídá odpovědi ANO, která je vyjádřena hodnotou „1“.

Testovací kritérium je tak přeneseno do vyhodnocení jako  $\mu_0$  s hodnotou 1.

$$z = \frac{(\bar{x} - \mu_0) \cdot \sqrt{n}}{\sigma}$$

Odpověď	Odpověď numericky	Četnost výskytu
ANO	1	159
NE	2	2
NEVIM	3	23

Zdroj: Vlastní výzkum, 1. 8. 2015

$$\bar{x} = 1,26$$

$$\sigma^2 = 0,445$$

$$\sigma = 0,6671$$

$$t = \frac{1,26 - 1}{0,445} \times \sqrt{184}$$

$$t = 7,925$$

$$t_{0,01} = 1,658$$

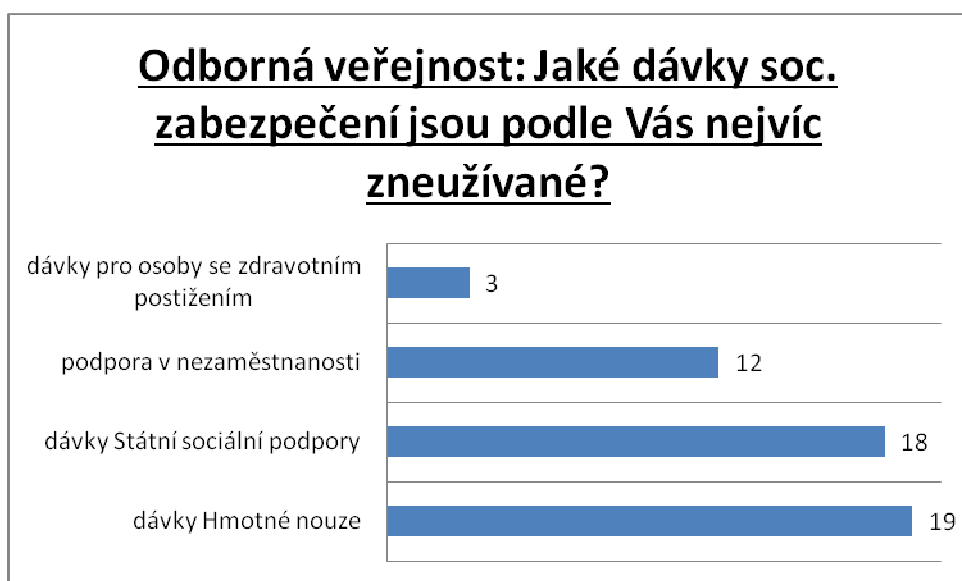
$$t > t_{0,01}$$

Nulovou hypotézu potvrzujeme. Neboli ,více než 50 % české veřejnosti ve zkoumaném regionu se domnívá, že systém sociálních dávek je často zneužíván.

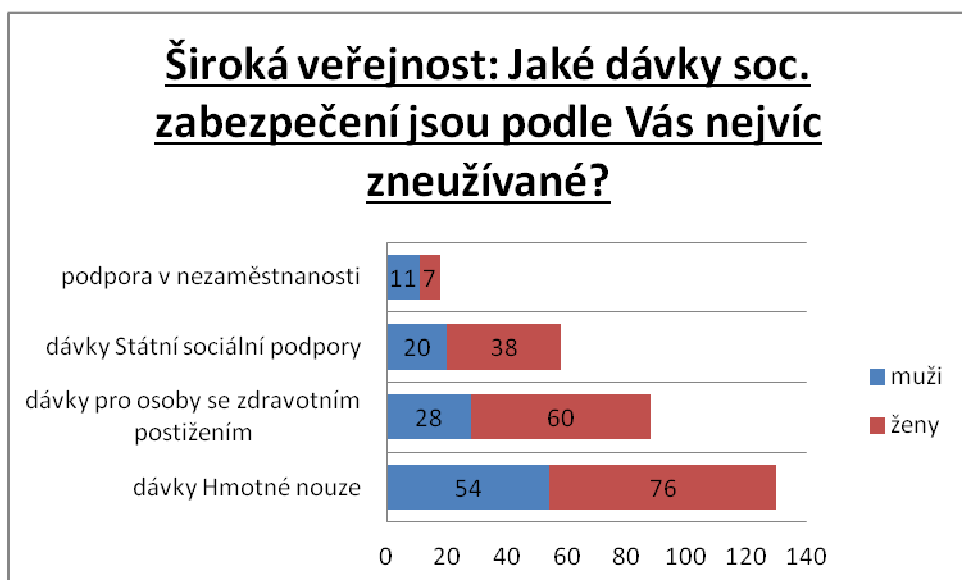
#### Hypotéza II : **Názory veřejnosti se liší podle druhu poskytované dávky.**

Hypotéza č. 2 se odvíjí od otázky č. 11, „Jaké dávky soc. zabezpečení jsou podle Vás nejvíc zneužívané?“ Jejich vyhodnocení je uvedeno výše, jak ve skupině odborníků, tak široké veřejnosti.

Zde je jejich připomenutí:



Zdroj: Vlastní výzkum, 30. 7. 2015

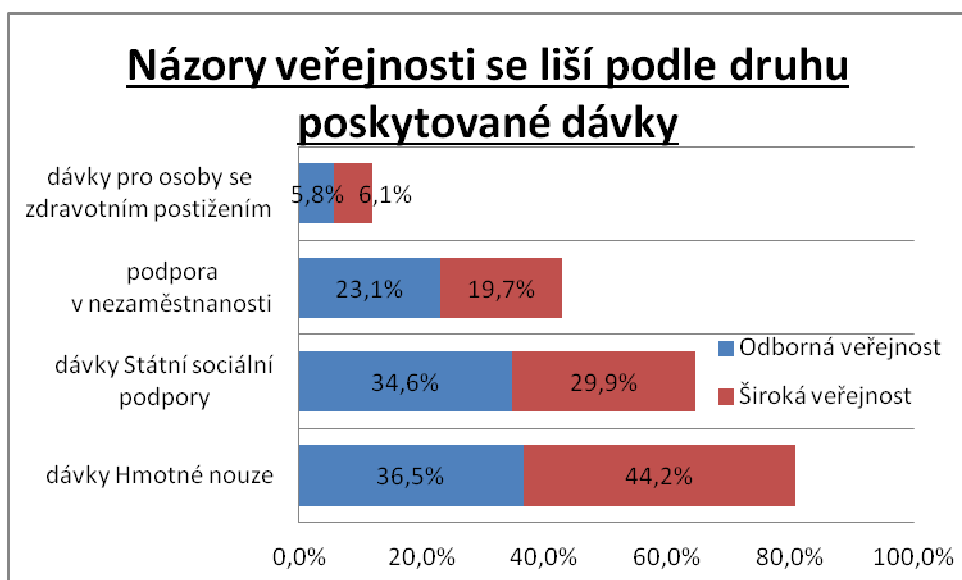


Zdroj: Vlastní výzkum, 2. 8. 2015

Přehled jednotlivých dávek je pro komparaci vhodnější uvést procentuálně. Toto vyjadřuje jak následující graf, tak také tabulka. Je vidět shoda mezi odbornou a širokou



veřejností , kdy obě skupiny odpověděly, že nejvíce zneužívanou dávkou jsou dávky Hmotné nouze, následují dávky Státní sociální podpory, poté Podpora v nezaměstnanosti a nejméně Dávky pro osoby se zdravotním postižením.



Zdroj: Vlastní výzkum, 2. 8. 2015

	Odborná veřejnost	Široká veřejnost
dávky Hmotné nouze	36,5%	44,2%
dávky Státní sociální podpory	34,6%	29,9%
podpora v nezaměstnanosti	23,1%	19,7%
dávky pro osoby se zdravotním postižením	5,8%	6,1%

Zdroj: Vlastní výzkum, 2. 8. 2015

Z uvedené tabulky je patrné, že obě skupiny mají shodně seřazeny zneužívané dávky, co se procentuálního zastoupení četností odpovědí týče , přesto se hodnoty odpovědí mezi širokou a odbornou veřejností liší. Hypotézu II: „Názory veřejnosti se liší podle druhu poskytované dávky“ můžeme tedy také potvrdit.

## 6 Diskuze

V kapitole Metodika jsem uvedl , že budu odděleně vyhodnocovat názory odborné a laické veřejnosti , protože se sociálními dávkami se setkávají v jiném prostředí a za odlišných podmínek. Odborná veřejnost jako poskytovatelé a široká veřejnost jako příjemci dávek.

Proto i kapitolu Diskuze rozdělím do dvou částí a budu se nejprve zabývat odbornou a potom laickou veřejností.

Když se podíváme na výzkum u odborné veřejnosti , celých 72 % považuje počet sociálních dávek za dostatečný. Dávky tedy pokrývají dle odborné veřejnosti celou síť sociálních potřeb občanů , od rodin s dětmi, zdravotně postižených , osob ve hmotné nouzi , až po nezaměstnané. Je pravdou , že každá oblast dávek pokrývá určitou sociální situaci příjemců , do které se mohou dostat a je dobře , že jsou dávky takto rozděleny.

Nelze plošně posoudit, že všechny výše popsané skupiny jsou nízkopříjmové , i když mohou být takto označovány. Situace každého může být rozdílná, může se dostat do problémů z různých důvodů. Dávky pro nízkopříjmové skupiny jsou ovšem obecně známé a reakce odborníků ukazují, že jsou o nich dobře informováni. Svědčí o tom odpovědi na otázky č. 5 a 6 , kdy pouze jeden respondent uvedl , že nemůže posoudit, jaké dávky jsou určeny pro nízkopříjmové skupiny obyvatel. Nikdo z respondentů nenapsal , že by se nedokázal dostat k informacím o dávkách.

Podmínky získání nároku na dávky a na výplatu dávek jsou splnitelné. Žadatelé o dávku jsou povinni předložit potřebné doklady ke splnění nároku na dávku do osmi dnů od podání žádosti a všechny skutečnosti jsou doložitelné. Navíc příslušné zákony jasně vymezují , co je třeba doložit. U některých dávek , jak je popsáno výše , záleží jejich přiznání na úvaze správního orgánu a ten je povinen prověřit sociální poměry žadatele, jedná se ovšem o správný postup.

Každý může mít nárok na dávku, při splnění daných podmínek , nároky lze splnit.

Uvádí to plných 47 % odborné veřejnosti a jen 9% má názor , že každý nemůže mít nárok.

Zajímavé jsou odpovědi , týkající se zneužívání dávek. Celých 97 % odborné veřejnosti má názor , že dávky sociálního zabezpečení jsou zneužívány. To potvrzuje , že zneužívání dávek je v současnosti největší problém. Článek Jindřicha Gintera z období července 2014 , uvádí , slovy tehdejší generální ředitelky Úřadu práce Marie Bílkové , že téměř 60 % dávek se vyplácí neoprávněně , především Příspěvek na bydlení a Dávky hmotné nouze (28). Úřad práce tehdy nabral 600 nových zaměstnanců , kteří měli lepší kontrolou poskytovaných dávek zneužívání redukovat. Přesto zůstává závažným problémem. To ukazuje výzkum také u široké veřejnosti. Jako nejvíce zneužívané jsou shodně označovány právě Dávky hmotné nouze, následované Státní sociální podporou a Podporou v nezaměstnanosti. Tady se výsledky odborné i široké veřejnosti výrazně shodují.

S tím úzce souvisí i otázka kontroly dávek sociálního zabezpečení a jejich vyplácení. Výsledky nejsou příliš potěšující. 50% odborné veřejnosti se domnívá , že dávky nejsou pod dostatečnou kontrolou a 19% nemůže situaci posoudit. Odborná veřejnost má tedy o systému kontroly pochybnosti.

Poměrně dobře je hodnocena informovanost veřejnosti o dávkách. Jako výbornou ji sice označuje jen 10 % odborné veřejnosti , nicméně jako dobrou 56 % . Informovanost je tedy spíše pozitivně hodnocena v 66 % . 28 % hodnotí informovanost jako špatnou , jen 6 % nemůže posoudit. Pro českou veřejnost z hlediska odborníků dobré výsledky.

U široké veřejnosti bylo respondentů logicky víc, protože byli lépe dosažitelní než odborná veřejnost. Jak ukazují výsledky výzkumu , převažují ženy , kterých je 61 % .

Když se podíváme na odpovědi široké veřejnosti , 30 % považuje počet sociálních dávek za dostatečný, 27 % uvádí opak , 43 % nemůže posoudit. Tady se odpovědi laické i odborné veřejnosti rozcházejí. Může to být přece jen menší informovaností , větším poměrem lidí , co nemohou situaci posoudit. Dá se to pochopit, laická veřejnost nemá takové informace jako odborníci.

Jako nejvhodnější dávky pro nízkopříjmové skupiny obyvatel označuje široká veřejnost Příspěvek na bydlení , shoduje se tedy s odbornou veřejností. Následuje Přídavek na dítě a Dávky hmotné nouze. Vypovídá to o velké orientaci na rodinu , a to i u mužů , což je zajímavé. Jen 33 respondentů nevedlo žádnou dávku.

Za největší zdroj informací o sociálních dávkách považují respondenti úřady státní správy. Právě na úřadech se dávky mezi poskytovateli a příjemci nejvíc řeší , takže se tato odpověď dala očekávat. Jako druhá odpověď v pořadí byla média , to je také logické , i když média mohou poskytovat informace o dávkách zkresleně.

Pouze 8 respondentů se k informacím o dávkách nedostane , to je z hlediska informovanosti široké veřejnosti o dávkách dobré číslo. Když lidé potřebují , mohou si informace o dávkách vždycky najít.

Podmínky nároku na dávky nemůže posoudit 55% široké veřejnosti , 25 % uvádí, že každý může mít nárok , 20 % , že téměř nikdo podmínky nesplňuje. Tady mne trochu mrzí , že se nepovedlo oslovit víc přímých příjemců dávek. Bylo jich pouze 11 % - 14 žen a 6 mužů , poměrně mladých , ve věku 26 - 35 let. Jak ukázal výzkum, 75 % z nich není spokojeno s výší dávky , 5 mužů a 10 žen. Výsledky této otázky jsou trochu zkreslené tím, že nebylo ve výzkumu více příjemců , kteří by se k dávkám adresněji vyjádřili a přinesli by aktuální zkušenosti se systémem dávek.

Takto téměř 60 % respondentů uvedlo nespokojenost s výší dávek , což není úplně relevantní , protože naprostá většina lidí z výzkumu dávky nepobírala a nepobírá. Jen 17 % zmínilo , že nemůže tuto otázku posoudit , což nemá úplně vypovídající hodnotu.

V otázce zneužívání dávek je široká veřejnost o něco optimističtější než odborná. 80% odpovědí „ano“ (159 lidí) je ale pořád hodně a potvrzuje problém zneužívání jako výrazný a nepřehlédnutelný , i když se dá předpokládat , že široká veřejnost vidí problém trochu zkresleně , jak o tom vypovídaly některé vyplněné dotazníky. Tady byla odpověď „nemohu posoudit“ rozumnější.

Můžeme konstatovat , že napříč celým veřejným spektrem , jsou považovány za nejvíc zneužívané Dávky hmotné nouze , a to hned u 130 respondentů široké veřejnosti. Následují Dávky pro osoby se zdravotním postižením , nejméně zneužívaná je podle názorů Podpora v nezaměstnanosti.

Z toho pak logicky vychází názory , že dávky a jejich vyplácení nejsou pod dostatečnou kontrolou. Pokud vezmeme , že 52 % respondentů nepovažuje kontrolu za dobrou a 42 % nemůže posoudit , tak výsledky to nejsou moc dobré a je potřeba v otázce kontroly dávek přidat.

Když tedy vezmeme hypotézu I - **Více než 50% české veřejnosti ve zkoumaném regionu se domnívá, že systém sociálních dávek je často zneužíván.**

V tomhle se odborná i široká veřejnost zkoumaného regionu výrazně shodují - odborná veřejnost až 97 % respondentů , široká veřejnost 80 % respondentů uvádí, že dávky sociálního zabezpečení jsou zneužívány některými příjemci. Podle výsledků kvantitativního dotazníkového výzkumu a následného statistického vyhodnocení údajů uvádím , že hypotéza č. I byla potvrzena.

Hypotéza č. II - Názory veřejnosti se liší podle druhu poskytované dávky.

Jak vyplývá z výsledků provedeného výzkumu (graf a tabulka na str. 62) , obě skupiny mají shodně seřazeny zneužívané dávky , co se četností odpovědí v procentech týká.

Nejvíce zneužívané jsou Dávky hmotné nouze , pak Dávky státní sociální podpory , Podpora v nezaměstnanosti a Dávky pro osoby se zdravotním postižením. I když jsou typy zneužívaných dávek oběma skupinami shodně seřazeny , hodnoty procentuálního vyjádření u jednotlivých dávek se liší , i když ne o moc. Druhou stanovenou hypotézu můžeme díky těmto výsledkům také potvrdit.

## 7 Závěr

Dávky pro nízkopříjmové skupiny obyvatelstva představují důležitou součást sociálního zabezpečení pro občany , kteří se dostanou do náročných životních situací a nemůže jim pomoci ani rodina.

Ve své bakalářské práci jsem poskytl bližší informace o těchto dávkách. Jejich vymezení , podmínky , které je třeba splnit pro získání nároku na dávku a její výplatu , náležitosti řízení.

V praktické části , pomocí kvantitativního dotazníkového výzkumu mezi odbornou a laickou veřejností regionu Příbramsko , Beroun a okolí , jsem řešil vnímání sociálních dávek oběma skupinami. Hledal jsem , v čem se obě skupiny shodovaly , v čem rozcházely , porovnával výsledky. Zároveň zjišťoval , jak je veřejnost o dávkách informována , z jakých zdrojů , jak hodnotí jednotlivé skutečnosti , které se k dávkám váží.

Podle toho , jak výzkum dopadl , můžeme usoudit , že informovanost české veřejnosti není úplně špatná. Široká veřejnost sice 47 % uvádí , že informovanost špatná je, ale musíme si uvědomit, že informace vnímá často prostřednictvím médií , i když je uvádí až jako druhý zdroj informací. Média mohou o dávkách často informovat nepřesně , protože informace o dávkách dostávají přeneseně z jiných zdrojů.

Já z hlediska informovanosti zmiňuji především fakt , že pouze 8 respondentů ze 184 široké veřejnosti uvedlo , že se k informacím vůbec nedostane. Nejčastějším zdrojem informací jsou pro občany úřady státní správy , které uvedlo 178 , 3 % dotázaných. Tak by to mělo být.

U odborné veřejnosti se snad dobrá informovanost dala předpokládat. Mít informace je u poskytovatelů dávek základní předpoklad jejich činnosti.

Trochu mne mrzí, že se nepovedlo do výzkumu získat více příjemců dávek , bylo jich jen 20. Získal jsem ovšem celkem 216 respondentů , to je slušné číslo, vzhledem k tomu , že jsem rozdál 300 dotazníků.

Odborná i široká veřejnost se shodla v oblasti zneužívání dávek. A to jak v otázce celkového zneužívání , tak v pořadí typů nejvíce zneužívaných dávek. Co se týče názorů

četnosti zneužívání , tam se podle druhu dávky, výsledky v daném regionu odlišovaly o několik procent. Proto můžeme napsat, že obě dvě hypotézy , postavené na zneužívání , byly potvrzeny.

Lidé si dobře uvědomují , že dávky sociálního zabezpečení jsou tu proto , aby pomáhaly v náročných životních situacích. Možná je vnímají někdy zkresleně a v určitých stereotypch (respondenti uváděli , že nejvíc sociální dávky zneužívají Romové, že Romové mají vždy nárok apod.) To samozřejmě nejde takhle uvádět, a zobecňovat, můžeme se zase zmínit o tom , jakou roli v tomto mají média a to , co si lidé mezi sebou řeknou. Nic to ovšem nemění na tom , jak velký problém zneužívání dávek představuje.

Jak zneužívání dávek omezit ? Začalo se na tom pracovat , byli a jsou přijímáni noví zaměstnanci Úřadů práce , zaměření na kontroly dávek v terénu , na hlubší sociální šetření v domácnostech klientů. Já bych se tady nebál posílit pravomoce zaměstnanců správních orgánů a sociálních pracovníků , aby mohli ještě důkladněji zkoumat sociální a majetkové poměry žadatelů o dávky, více zasahovat do jejich soukromí. Samozřejmě tak , aby se nedotkli práva občanů na soukromí, správně uvedeného v Listině základních práv a svobod. Uznávám , že bylo a bude velmi složité najít rovnováhu mezi právem na soukromí a vniknutím do něj. Je tu velké riziko případných žalob a soudních procesů.

Dá se samozřejmě pracovat i na zlepšování informovanosti veřejnosti o dávkách a na tom, aby veřejnost dávky pozitivněji vnímala. Zdůrazňovat potřebnost dávek pro osoby , které se dostanou do krátkodobých i dlouhodobých nepříznivých sociálních situací. Lidé si také musí uvědomit , že poskytování dávek má svá pravidla uvedená v zákonech , dávky musí být omezeny co do výše , protože peníze, kterými je systém financován , nepadají z nebe , neleží na ulici.

Zároveň je třeba posilovat vědomí lidí o tom, že se musí spolehnout především sami na sebe. Hledat způsoby , jak legálně pokrývat své pohledávky, kontrolovat , jestli si dotyčný aktivně hledá práci a nečeká jenom na dávku z úřadu. Na tom všem bude třeba do budoucna ještě pracovat.

## 8 Seznam zdrojů bakalářské práce

### Citace , použité v bakalářské práci :

- 1) ŠIMÁK,M. Cíle sociálního zabezpečení. In : *Kahoun, V., et al. Sociální zabezpečení : Vybrané kapitoly*. 2. vyd. Praha : Triton, 2013. str. 24. ISBN 978 - 80 - 7387 - 733 - 0.
- 2) ŠIMÁK, M. Sociální péče a sociální pomoc. In : *Kahoun, V., et al. Sociální zabezpečení : Vybrané kapitoly*. 2. vyd. Praha : Triton, 2013. str. 327. ISBN 978 - 80 - 7387 - 733 - 0.
- 3) ČESKO. *Zákon č. 117 ze dne 26. května 1995 o státní sociální podpoře, par. 11; ve znění zákona č. 366/2011 Sb.*
- 4) ČESKO. *Zákon č. 110/2006 Sb.za dne 14. března 2006, o životním a existenčním minimu, par. 1; ve znění zákona č. 366/2011 Sb.*
- 5) ČESKO . *Zákon č. 110/2006 Sb. ze dne 14. března 2006 , o životním a existenčním minimu, par . 1; ve znění zákona č. 366/2011 Sb.*
- 6) ODBOR 65. Životní a existenční minimum. In : *Portál Ministerstva práce a sociálních věcí.cz* [online]. 4. leden 2013. [cit. 2014 - 06 - 13]. Dostupné z : <http://www.mpsv.cz/cs/11852>.
- 7) ODBOR 65. Životní a existenční minimum. In : *Portál Ministerstva práce a sociálních věcí.cz* [online]. 4. leden 2013. [cit. 2014 - 06 - 13]. Dostupné z : <http://www.mpsv.cz/cs/11852>.
- 8) ČLÁNEK. Zavinění trestného činu. In : *Trestni - rizeni.com - o trestním právu srozumitelně*. [online]. [cit. 2013 - 07 - 11]. Dostupné z : <http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/zavineni-trestneho-cinu/>



- 9) ČLÁNEK. Státní sociální podpora - Přídavek na dítě. In : *Portál Ministerstva práce a sociálních věcí - Státní sociální podpora*. [online]. [cit. 2013 - 08 - 12]. Dostupné z : <http://www.mpsv.cz/cs/2/>.
- 10) ČLÁNEK. Státní sociální podpora - Příspěvek na bydlení. In : *Portál Ministerstva práce a sociálních věcí - Státní sociální podpora*. [online]. 6. leden 2015. [cit. 2015 - 01 - 15]. Dostupné z : [http://www.portal.mpsv.cz/soc/ssp/obcane/prispevek\\_na\\_bydleni](http://www.portal.mpsv.cz/soc/ssp/obcane/prispevek_na_bydleni).
- 11) ČLÁNEK. Příspěvek na bydlení v roce 2013 vzroste o víc jak tisícovku. Kdo má nárok ? In : *Naše peníze.cz - ekonomické zpravodajství*. [online]. 12. prosinec 2012. [cit. 2013 - 05 - 07]. Dostupné z : <http://www.nasepenize.cz/prispevek-na-bydleni-v-roce-2013-vzroste-o-vic-jak-tisicovku-kdo-ma-narok-11130/>.
- 12) ČLÁNEK. Státní sociální podpora - Porodné. In: *Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí*. [online]. 5. leden 2015. [cit. 2015 - 01 - 15]. Dostupné z : <http://www.portal.mpsv.cz/soc/ssp/obcane/porodne/>.
- 13) ČLÁNEK. Kancelář veřejného ochránce práv : Rodičovský příspěvek - změny od 1.1.2012. In : *Naše peníze.cz - ekonomické zpravodajství*. [online]. 9. prosinec 2012. [cit.2013 - 06 - 12]. Dostupné z : <http://www.nasepenize.cz/rodicovsky-prispevek-zmeny-od-1-1-2012-10211/>.
- 14) ČESKO. *Zákon č. 117 ze dne 26. května 1995 o státní sociální podpoře, par. 47; ve znění zákona č. 366/2011 Sb.*
- 15) ČESKO. *Zákon č. 500 ze dne 24. června 2004 , Správní řád, par. 87, ve znění zákona č. 500/2004 Sb.*
- 16) ŠIMÁK , M. Sociální pomoc. In : *Kahoun V., et al. Sociální zabezpečení : Vybrané kapitoly*. 2. vyd. Praha : Triton , 2013. str. 342. ISBN 978 - 80 - 7387 - 733 - 0.

- 17) ČLÁNEK. Azyl - Ministerstvo vnitra České republiky. Azyl a uprchlictví. In : *Ministerstvo vnitra České republiky. Azyl , migrace a integrace - odbor azylové a migrační politiky.* [online]. 3. listopad 2008. [cit. 2013 - 08 - 16]. Dostupné z : <http://www.mvcr.cz/clanek/azyl-migrace-a-integrace-azyl.aspx/>.
- 18) ČLÁNEK. Osoba požívající doplňkové ochrany. In : *Inkluzivní škola.cz - informační portál, zaměřený na začleňování žáků cizinců do českého vzdělávacího systému. Metaspolečnost pro příležitosti mladých migrantů.* [online]. 7. března 2013. [cit. 2014 - 04 - 11]. Dostupné z : <http://www.inkluzivniskola.cz/nove-prichozí/osoba-pozivajici-doplňkove-ochrany/>.
- 19) ČESKO. Zákon č. 329 ze dne 13. října 2011 , o dávkách pro osoby se zdravotním postižením , par. 3; ve znění zákona č. 329/2011 Sb.
- 20) ČESKO. Zákon č. 329 ze dne 13. října 2011 , o dávkách pro osoby se zdravotním postižením , par. 36; ve znění zákona č. 329/2011 Sb.
- 21) KRÁLOVÁ , J. Příspěvek na živobytí 2014. In : *Hmotná nouze 2014 - Sociální dávky.eu.* [online]. [cit.2014 - 04 - 06]. Dostupné z : <http://www.socialni-davky-2014.eu/hmotna-nouze/prispevek-na-zivobyti/>.
- 22) ČLÁNEK. Doplatek na bydlení. In : *Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí - Sociální tematika.* [online]. [cit. 2014 - 05 - 07]. Dostupné z : <http://www.portal.mpsv.cz/>.
- 23) ČLÁNEK.Kdo je osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ). In : *iPODNIKATEL.cz. - portál pro začínající podnikatele.* [online]. 14. února 2011. [cit. 2014 - 07 - 10]. Dostupné z : <http://www.ipodnikatel.cz/Pravo/kdo-je-osoba-samostatne-vydelecne-cinna-osvc.html/>.

- 24) MARCISZOVÁ , A. Charakteristika dobrovolnické služby. In : *NICM - Národní informační centrum pro mládež. Dobrovolnická služba*. [online]. 24.února 2014. [cit. 2014 - 06 - 11]. Dostupné z : [http:// www.nicm.cz/dokumenty-mv-cr/](http://www.nicm.cz/dokumenty-mv-cr/).
- 25) ČLÁNEK. Veřejná služba. In : *Portál Úřadu práce České republiky - problematika veřejné služby*. [online]. 18. června 2014. [cit. 2014 - 08 - 12]. Dostupné z : [http://www.portal.mpsv.cz/upcr/kp/kvk/verejna\\_sluzba/](http://www.portal.mpsv.cz/upcr/kp/kvk/verejna_sluzba/).
- 26) ČESKO. Zákon č. 435 ze dne 13. května 2004, o zaměstnanosti, par. 43; ve znění zákona č. 367/2011 Sb.
- 27) ČLÁNEK. Podpora v nezaměstnanosti. In : *Měsíc.cz. Mzda a plat - průvodce finančním světem*. [online]. 12. června 2013. [ cit. 2014 - 09 - 05]. Dostupné z : <http://www.mesec.cz/mzdy-a- Duchod/mzda-a-plat/pruvodce/podpora-v-nezamestnanosti/>.
- 28) GINTER, J. Šťáry na dávky v nouzi. Až šedesát procent se vyplácí neoprávněně, uvedla šéfka Úřadu práce. In : *Novinky.cz - nejčtenější zprávy na českém internetu*. [online]. 20. července 2014. [cit. 2014 - 08 - 04]. Dostupné z : <http://www.novinky.cz/domaci/342768/stary-na-davky-v-nouzi-az-60-procent-se-vyplaci-neopravnene-vedla-sefka-uradu-prace.html/>.

## **Zdroje bakalářské práce :**

### **Monografie :**

- 1) KAHOUN, V., et. al. *Sociální zabezpečení : vybrané kapitoly*. 2. vyd. Praha : Triton, 2013. 466 str. ISBN 978 - 80 - 7387 - 733 - 0.

### **Legislativa :**

- 1) ČESKO. *Zákon č. 117 ze dne 26. května 1995, o státní sociální podpoře, ve znění zákona č. 366/2011 Sb.*
- 2) ČESKO. *Zákon č. 329 ze dne 13. října 2011, o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění zákona č. 329/2011 Sb.*
- 3) ČESKO. *Zákon č. 108 ze dne 14. března 2006, o sociálních službách, ve znění zákona č. 366/2011 Sb.*
- 4) ČESKO. *Zákon č. 111 ze dne 14. března 2006, o pomoci ve hmotné nouzi, ve znění zákona č. 366/2011 Sb.*
- 5) ČESKO. *Zákon č. 110 ze dne 14. března 2006, o životním a existenčním minimu, ve znění zákona č. 366/2011 Sb.*
- 6) ČESKO. *Zákon č. 500 ze dne 24. června 2004, Správní řád, ve znění zákona č. 500/2004 Sb.*
- 7) ČESKO. *Zákon č. 435 ze dne 13. května 2004, o zaměstnanosti, ve znění zákona č. 367/2011 Sb.*
- 8) ČESKO. *Zákon č. 262 ze dne 6. listopadu 2011, Zákoník práce, ve znění zákona č. 365/2011 Sb.*

### **Internetové stránky - Stránky webových portálů :**

- 1) BIČÁKOVÁ , O. Nekolidující zaměstnání. In : *Finanční noviny.cz - ekonomický server ČTK*. [online]. 11. ledna 2006. [cit. 2014 - 05 - 07]. Dostupné z : <http://www.financninoviny.cz/zpravy/nekolidujici-zamestnani/166825/>.
- 2) ČLÁNEK. Doplatek na bydlení. In : *Integrovaný portál MPSV - Sociální tematika*. [online].[cit. 2014 - 05 - 07]. Dostupné z : <http://www.portal.mpsv.cz/soc/hn/obcane/bydleni/>.
- 3) ČLÁNEK. Kancelář veřejného ochránce práv. Rodičovský příspěvek - změny od 1.1.2012. In : *Naše peníze.cz - ekonomické zpravodajství*. [online]. 9. prosinec 2012. [cit. 2013 - 06 - 12]. Dostupné z : <http://www.nasepenize.cz/rodicovsky-prispevek-zmeny-od-1-1-2012-10211/>.
- 4) ČLÁNEK. Kdo je osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ). In : *iPODNIKATEL.cz - portál pro začínající podnikatele*. [online]. 14. února 2011. [cit. 2014 - 07 - 10]. Dostupné z : <http://www.ipodnikatel.cz/Pravo/kdo-je-osoba-samostatne-vydelecne-cinna-osvc.html/>.
- 5) ČLÁNEK. Osoba, požívající doplňkové ochrany. In: *Inkluzivní škola.cz - informační portál, zaměřený na začleňování žáků cizinců do českého vzdělávacího systému. Meta - společnost pro příležitosti mladých migrantů*. [online]. [cit.2014 - 04 - 11]. Dostupné z : <http://www.inkluzivniskola.cz/nove-prichozi/osoba-pozivajici-doplnekove-ochrany/>.
- 6) ČLÁNEK. Příspěvek na bydlení v roce 2013 vzroste o víc jak tisícovku. Kdo má nárok ? In: *Naše peníze.cz - ekonomické zpravodajství*. [online]. 12. prosinec 2012. [cit. 2013 - 05 - 07]. Dostupné z : <http://www.nasepenize.cz/prispevek-na-bydleni-v-roce-2013-vzroste-o-vic-jak-tisicovku-kdo-ma-narok-11130/>.

- 7) ČLÁNEK. Rok na zkoušku. Firmy nabídly přes osm tisíc praxí pro mladé. In : *Novinky.cz - nejčtenější zprávy na českém internetu*. [online]. 21. července 2014. [cit. 2014 - 08 - 06]. Dostupné z : <http://www.novinky.cz/ekonomika/342868-rok-na-zkousku-firmy-nabidly-pres-osm-tisic-praxi-pro-mlade.html/>.
- 8) ČLÁNEK. Státní sociální podpora - Přídavek na dítě. In : *Portál Ministerstva práce a sociálních věcí - Státní sociální podpora*. [online]. [cit.2013 - 08 - 12]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/2/>.
- 9) ČLÁNEK. Veřejná služba. In : *Portál Úřadu práce České republiky - problematika veřejné služby*. [online],[cit. 2013 - 08 - 12]. Dostupné z : [http://www.portal.mpsv.cz/upcr/kp/kvk/verejna\\_sluzba/](http://www.portal.mpsv.cz/upcr/kp/kvk/verejna_sluzba/).
- 10) ČLÁNEK. Zavinění trestného činu. In : *Trestni-rizeni.com - o trestním právu srozumitelně*. [online]. [cit. 2013 - 07 - 11]. Dostupné z : <http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/zavineni-trestneho-cinu/>.
- 11) ČLÁNEK. Změny v sociálních dávkách platné od roku 2014. In : *Businessinfo.cz. Oficiální portál pro podnikání a export*. [online]. 4. prosinec 2013. [cit. 2014 - 07 - 08]. Dostupné z : <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/zmeny-v-socialnich-davkach-platne-od-roku-2014-43468.html/>.
- 12) DOUŠOVÁ , J. Evidence na Úřadu práce a nekolidující zaměstnání. In: *Portál.Pohoda.cz*. [online]. 31. března 2014. [cit. 2014 - 08 - 04]. Dostupné z : <http://www.portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/mzdy-a-prace/evidence-na-uradu-prace-a-nekolidujici-zamestnani/>.

- 13) GINTER , J. Štřáry na dávky v nouzi. Až 60 % se vyplácí neoprávněně , uvedla šéfka Úřadu práce. In : *Novinky.cz - nejčtenější zprávy na českém internetu*. [online]. 20. červenec 2014. [cit. 2014 - 08 - 04]. Dostupné z : <http://www.novinky.cz/domaci/342768/stary-na-davky-v-nouzi-az-60-procent-se-vyplaci-neopravnene-avedla-sefka-uradu-prace.html/>.
- 14) HRUŠOVÁ , M. Když jste ve hmotné nouzi. In : *PortáliDnes.cz - Finance*. [online]. 10. březen 2009. [cit. 2014 - 05 - 09]. Dostupné z : [http://www.finance.idnes.cz/kdyz-jste-ve-hmotne-nouzi-089/viteze.aspx?c=A090307\\_141458\\_viteze\\_hla/](http://www.finance.idnes.cz/kdyz-jste-ve-hmotne-nouzi-089/viteze.aspx?c=A090307_141458_viteze_hla/).
- 15) KRÁLOVÁ , J. Příspěvek na živobytí 2014. In : *Hmotná nouze 2014 - Sociální dávky.eu. Hmotná nouze 2014*. [online]. [cit. 2014 - 04 - 06]. Dostupné z : <http://www.socialni-davky-2014.eu/hmotnanouze-2014/>.
- 16) KUČERA , P. Na porodné letos dosáhne více rodin , zvyšuje se limit. In : *Aktuálně.cz - zprávy*. [online]. 7. leden 2012. [cit. 2013 - 07 - 14]. Dostupné z : <http://www.zpravy.aktualne.cz/finance/na-porodne-letos-dosahne-vice-rodin-zvysuje-se-limit/r~i:article:727866/>.
- 17) KUČEROVÁ , D. Změny v podpoře v nezaměstnanosti od roku 2014. In : *Podnikatel.cz - Průvodce vaším podnikáním*. [online]. 30. dubna 2014. [cit. 2014 - 06 - 10]. Dostupné z : <http://www.podnikatel.cz/clanky/zmeny-v-podpore-v-nezamestnanosti-od-roku-2014/>.
- 18) LÁNSKÝ , O. Kdo zneužívá sociální dávky ? In : *Deník Referendum Domov*. [online]. 29. října 2011. [cit. 2013 - 03 - 04]. Dostupné z : <http://www.denikreferendum.cz/clanek/11822-kdo-zneuziva-socialni-davky/>.

- 19) MARCISZOVÁ , A. Charakteristika dobrovolnické služby. In : *NICM - Národní informační centrum pro mládež. Dobrovolnická služba*. [online]. 24. únor 2014.[cit. 2014 - 06 - 11]. Dostupné z : <http://www.nicm.cz/dokumenty-mvcr/>.
- 20) Ministerstvo vnitra České republiky. Azyl a uprchlictví. In : *Ministerstvo vnitra České republiky. Azyl , migrace a integrace - odbor azylové a migrační politiky*. [online]. 3. listopad 2008. [cit. 2013 - 08 - 16]. Dostupné z : <http://www.mvcr.cz/clanek/azyl-migrace-a-integrace-azyl.aspx/>.
- 21) ODBOR 65. Životní a existenční minimum. In : *Portál Ministerstva práce a sociálních věcí.cz* [online]. 4. leden 2013. [cit. 2014 - 06 - 13]. Dostupné z : <http://www.mpsv.cz/cs/11852>.



## 9 Přílohy

### Dotazník k bakalářské práci

Dobrý den,

prosím o vyplnění dotazníku k bakalářské práci Vnímání sociálních dávek pro nízkopříjmové skupiny obyvatelstva českou veřejností. Dotazník je anonymní, vyplněné údaje a výsledky celého výzkumu slouží výhradně ke zpracování bakalářské práce a mému studiu na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích.

Odpovědi na uzavřené otázky prosím zakřížkujte, jinak odpověď vždy vypište. Děkuji za Vaši spolupráci při vyplnění dotazníku. Zdeněk Cajthaml.

1) Pohlaví:

Muž

Žena

2) Věk :

18 - 25 let

26 - 35 let

36 – 45 let

46 – 55 let

56 – 60 let

60 a víc let

3) Jste zástupcem široké nebo odborné veřejnosti ?

široká veřejnost

odborná veřejnost

4) Je podle Vás počet sociálních dávek dostatečný?

ano

ne

nemohu posoudit

5) Jaké dávky ze systému sociálního zabezpečení jsou podle Vás vhodné pro nízkopříjmové skupiny obyvatel ? Prosím stručně vypište :

.....  
.....  
.....  
.....

6) Odkud jste získali nebo získáváte informace o jednotlivých sociálních dávkách ?

(můžete označit více variant)

média (denní tisk, internet, televize)

úřady státní správy

organizace, poskytující sociální služby

škola a jiné vzdělávací instituce

jiné zdroje

k informacím se nedostanu

7) Jsou podmínky získání nároku na dávky soc. zabezpečení přísné ?

ano, téměř nikdo podmínky nesplňuje

ne, každý může mít nárok

nemohu posoudit

8) Pobíráte některou z dávek soc. zabezpečení, vhodných pro nízkopříjmové skupiny obyvatel ?

ano

ne

9) Jste spokojeni s výší poskytovaných dávek soc. zabezpečení ?

ano

ne

nemohu posoudit

10) Zneužívají podle Vašeho názoru někteří příjemci vyplacené sociální dávky ?

ano

ne

nemohu posoudit

Pokud jste odpověděli ano, pokračujte dále otázkou č. 11, pokud jste odpověděli ne, přejděte na otázku č. 12.

11) Jaké dávky soc. zabezpečení jsou podle Vás nejvíc zneužívané ?  
(můžete zvolit více variant)

dávky Státní sociální podpory

dávky Hmotné nouze

dávky pro osoby se zdravotním postižením

Podpora v nezaměstnanosti

12) Je podle Vašeho názoru rozhodování o dávkách soc. zabezpečení a vyplácení dávek pod dostatečnou kontrolou příslušných orgánů ?

ano

ne

nemohu posoudit

13) Jaká je podle Vás úroveň informovanosti české veřejnosti o dávkách sociálního zabezpečení ?

výborná

dobrá

špatná

nemohu posoudit